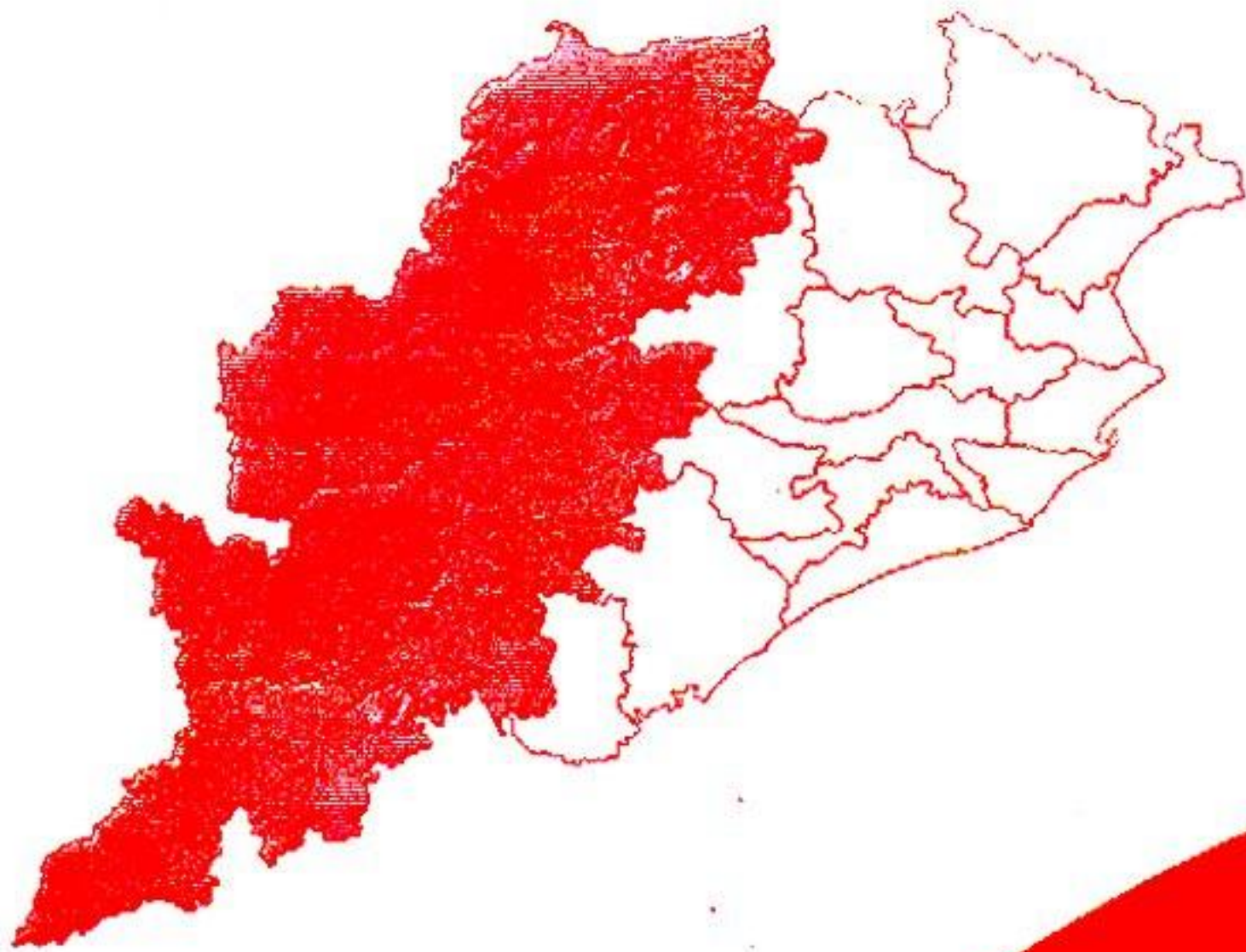

ବିକାଶକୁ କରୁ

କୋଶଳ କଥା

ବର୍ଷ : ପ୍ରଥମ

ସଂଖ୍ୟା : ପ୍ରଥମ

ମାସ : ଅକ୍ଟୋବର - ୧୧

ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୫.୦୦

ସଂପାଦକ
ଶ୍ରୀ ମୋହନ ସାହୁ
ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ: ମନାପଡ଼ା, ଭାୟା- ଅତାବିରା
ଜି: ବରଗଡ଼

ପ୍ରକାଶକ
ଶ୍ରୀ ସୁନିଲ ପୁରୋହିତ
ପୁରୋହିତ ଭବନ,
ବରଗଡ଼, କୋଶଳାଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା

ପ୍ରକାଶନ ସ୍ଥାନ
ବରଗଡ଼

ମୁଦ୍ରଣ
ପ୍ରିଣ୍ଟୋ ହାଇସ, ବରଗଡ଼

ଭିତର ପୃଷ୍ଠାରେ :

- କୋଶଳ ସଂଗଠନ କାହିଁକି ଓ କିପରି ?
- ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସର ଲୁକୁକାୟିତ ଅଂଶର ଉନ୍ମୋଚନ !!
- ସିଷ୍ଟୋଲ ବନାମ କୋଶଳାଞ୍ଚଳର ଜଳ ସଂପଦର ସୁବିନିଯୋଗ ।
- କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତି ।
- ପରିବେଶ ଚିନ୍ତା - ୧
- ଅବହେଳିତ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଆର୍ତ୍ତନାଦ ଆଉ କେତେଦିନ ?
- କୋଶଳ ବନ୍ଦନା

ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ସମ୍ବଲପୁର, ବରଗଡ଼, ଖୋର୍ଦ୍ଧା, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼, ଦେବଗଡ଼, ବଲାଙ୍ଗୀର, ସୋନପୁର, କଳାହାଣ୍ଡି, ନୁଆପଡ଼ା, ବୌଦ୍ଧ, କନ୍ଧମାଳ, ଅନୁଗୁଳ, ଅବିଭକ୍ତ କୋରାପୁଟ ଆଦି ଜିଲ୍ଲା କୋଶଳାଞ୍ଚଳ ଭାବେ ପରିଚିତ । କୋଶଳ ସଂଘର୍ଷ ବାହିନୀର ଏକାଧିକବାର ପ୍ରତ୍ୟେକ ପକ୍ଷରୁ ପ୍ରକାଶିତ ହେଉଛି ମାସିକ ପତ୍ରିକା “କୋଶଳ କଥା” । ଏଥିରେ ଏହାର ନାମାନୁସାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ କୋଶଳାଞ୍ଚଳର ସର୍ବାଙ୍ଗୀନ ବିକାଶର କଥା; ଏହାର ପାଣି ପବନ, ପାହାଡ଼, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଭ୍ୟୁତ୍ଥର କଥା, ଏଠିକାର ଗଳିଚଳଣୀ, ଆଖର-ବ୍ୟବହାର, ପର୍ବପର୍ବାଣୀ, ନାଚଗୀତର ସ୍ୱାତନ୍ତ୍ର୍ୟ କଥା; ଏଠିକାର ପ୍ରାଚ୍ୟ ପୁରଣୀୟ ମହାନ ଚରପୁତ୍ରମାନଙ୍କ ଜୀବନର ଗଭୀର ଅନୁଭବ ଓ ଅନୁଭୂତିର କଥା; ସହସ୍ରବର୍ଷର ମୂଳସାକ୍ଷୀ ସ୍ୱରୂପ ଛିଡ଼ା ହୋଇଥିବା ଏଠିକାର ପ୍ରାଚୀନ ଧାର୍ମିକ ତଥା ଐତିହାସିକ ଜାଗିରାଜିର କଥା । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଅଭିବ୍ୟକ୍ତ କରିବ କୋଶଳ ମାଟିର, କୋଶଳେଇ ମା’ର କ୍ଷିରାକ୍ତ ହୃଦୟର ବ୍ୟଥା, ପ୍ରତିଦିନ ମରି ମରି ଜୀବନ ଜାଣୁଥିବା ଏଠିକାର ଦଳିତ, ଶୋଷିତ, ଭୋକିଲାମାନଙ୍କ ମାର୍ମିକ ବେଦନାର ଗାଥା; କୃତ୍ରିମ ଭାବେ ଦୋହନ ହୋଇ ନିଃଶେଷ ହୋଇ ଯାଉଥିବା ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଖଣିଜାଦାନ, ଜଳ, ଜମି, ଜଙ୍ଗଲର କରୁଣ ଚାହାଣୀର କଥା, ଭାଷା ଫୁଟାଇ କହିପାରୁନଥିବା ଏଠିକାର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ମୂଳ ମଣିଷମାନଙ୍କ ଦାବୀ ଓ ନ୍ୟାୟ ଅଧିକାରର କଥା । ଏହାଛଡ଼ା କୋଶଳବାସୀଙ୍କୁ ନିଜ ମାଟିର ମହକ ତଥା ଆତ୍ମାର ସୁଗନ୍ଧ ସହ ପରିଚିତ କରାଇବା ଏବଂ ଏ ମାଟି ସହ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅବଧାରଣାଗୁଡ଼ିକୁ ସ୍ପଷ୍ଟ କରାଇବା ମଧ୍ୟ ହେବ ଏଇ ପତ୍ରିକାର ଆଭିମୁଖ୍ୟ । ଏହା ଏକ ଅଶରାଜନାତିକ, ଅଶ ସାଂପ୍ରଦାୟିକ, ପତ୍ରିକା ହେବ । ଏହାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ହେବନାହିଁ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଞ୍ଚଳ, ଜାତି, ଧର୍ମ ବା ଭାଷା ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିଷୋଦ୍ଧାର କରିବା । ତେବେ, ଯଦି ଆବଶ୍ୟକ ପଡ଼େ, ଏହା ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଭାଷା, ସାହିତ୍ୟ, ସଂସ୍କୃତି, ରାଜନୀତି ବ୍ୟବସ୍ଥା ଓ ରାଜନେତାମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାବଳୀର ସମୀକ୍ଷା ମୂଳକ ଆଲୋଚନା କରିବାରେ କୁଣ୍ଡିତ ହେବନାହିଁ । ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଏହା ଜାର୍ଯ୍ୟକରିବ ଏ ଅଞ୍ଚଳର ସୁପ୍ରସିଦ୍ଧମାନଙ୍କ ମୁଖରେ ପାଣି ସିଞ୍ଚିବାର, **ସଂପାଦକୀୟ** କାଠଗଣ୍ଡିମାନଙ୍କରେ ପତ୍ର କଅଁଳେଇବାର; ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଜୁସଂସ୍କାର, ଜଡ଼ତାକୁ ନିର୍ମୂଳ କରିବାର, ସର୍ବୋପରି କୋଶଳାଞ୍ଚଳକୁ ସଂଗଠିତ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଜାର୍ଯ୍ୟ କରୁଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସଂଗଠନମାନଙ୍କୁ ଏକସ୍ତରରେ ଯୋଡ଼ିବାର ।

‘କୋଶଳ କଥା’ର ମାଧ୍ୟମ ହେବ ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା; ତେବେ ସମ୍ବଲପୁର-କୋଶଳା ତଥା ଏ ଅଞ୍ଚଳର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଭାଷାରେ ବି ଲିଖିତ ଉଚ୍ଚକୋଟୀର ଲିଛି କବିତା, ପ୍ରବନ୍ଧ ସ୍ଥାନିତ ହେବ । ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ସମୀକ୍ଷାମୂଳକ, ତଥ୍ୟମୂଳକ, ସୂଚନାମୂଳକ ଏବଂ ସ୍ପଷ୍ଟ ବିଭର ମୂଳକ ହେବ । କୋଶଳାଞ୍ଚଳରେ ଗାମାଧ୍ୟ ତ ନିଷ୍ପନ୍ନ ରହିବ; କିନ୍ତୁ ଭାଷା ଓ ଉପସ୍ଥାପନା ଶୈଳୀ ବିଶେଷ କ୍ଲିଷ୍ଟ ବା ବୌଦ୍ଧିକ ନ ହୋଇ ସରଳ ହେବ ।

“କେମିତି ଶୀଘ୍ର ପ୍ରକାଶିତ ହେବ”- ଏଇ ବ୍ୟଗ୍ରତା ଭିତରେ ଅବଦିନ ଅବଧୂରେ ସଂଗୃହିତ ଲିଛି ଲେଖାକୁ ନେଇ ଆତ୍ମପ୍ରକାଶ କରିଛି ପତ୍ରିକାର ଏଇ ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା । ଏଣୁ, ଏହି ସଂଖ୍ୟାରେ ପତ୍ରିକା ତାର ସମସ୍ତ ବିଭାଗକୁ ପୂରଣ କରିପାରି ନାହିଁ । ପତ୍ରିକାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଅନୁସାରେ ଲେଖାମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଲିଛିତା ଏପଟ ସେପଟ ପରିଲକ୍ଷିତ କରାଯାଇପାରେ । ତେବେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଖ୍ୟାମାନଙ୍କରେ ଧୀରେ ଧୀରେ ଏ ସବୁ ସମସ୍ୟା/ ଅସୁବିଧା ଦୂର ହେବ ବୋଲି ଆମର ଦୃଢ଼ ବିଶ୍ୱାସ । ସେତେବେଳେ ଏହାର ପୃଷ୍ଠା ସଂଖ୍ୟା, ପ୍ରଚ୍ଛଦ ଡିଜାଇନ, ଭିତର ସାଜସଜ୍ଜା ଆଦିରେ ଅନେକଟା ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇପାରେ ।

ପତ୍ରିକାର ଉପରୋକ୍ତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଚରିତ୍ରକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି ଏହି ସଂଖ୍ୟାର ଶେଷପୃଷ୍ଠାରେ ବିଆଯାଇଥିବା ବିଭାଗ ଅନୁସାରେ ଲେଖା ପଠାଇବାକୁ ଲେଖକମାନଙ୍କୁ ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ । ପତ୍ରିକାର ପ୍ରତିଟି ବିର ଉପରେ ପାଠକମାନଙ୍କ ତରଫରୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଓ ନିର୍ଭୀକ ମତାମତ/ ସୁପରାମର୍ଶ ଲୋଡ଼ା ଯାଉଛି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସଂଖ୍ୟାରେ ମୂଲ୍ୟବାନ ମତାମତମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ଥାନିତ କରାଯାଇପାରେ । -ସଂପାଦକ

କୋଶଳ ସଂଗଠନ କାହିଁକି ଓ କିପରି ?

■ ଅମୃତ୍ୟ କୁମାର ପତି

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କୋଶଳ ରାଜ୍ୟ ଗଠନ ପାଇଁ କୋଶଳ ରାଜ୍ୟର ନେତୃବୃନ୍ଦ ସ୍ୱର ଉଦ୍ଘୋଳନ କରି ଆସୁଛନ୍ତି । ଏଥିପାଇଁ ଆରାବାହିକ ଭାବେ କୋଶଳ ରାଜ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ସଂଗଠନ ଗୁଡ଼ିକ ସର୍ବଦା କାର୍ଯ୍ୟରତ ରହିଛନ୍ତି । କୋଶଳ ସଂଘର୍ଷ ବାହିନୀ ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟତମ । ସରକାର ଉତ୍ତମ ରୂପେ ଜାଣନ୍ତି ଯେ କେନ୍ଦ୍ର ସରକାର ରାଜ୍ୟ ପୁନଃଗଠନ ପାଇଁ କମିଟିଗଠନ କରିବେ ଏବଂ କୋଶଳ ନେତୃବୃନ୍ଦ ନିଜର ଦାବୀ ଉପସ୍ଥାପନ କରିପାରିବେ ଏବଂ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କୋଶଳ ରାଜ୍ୟର ଜନ୍ମ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇପଡ଼ିବ । ଏଣୁ ରାଜ୍ୟ ହେବା ପୂର୍ବରୁ କୋଶଳର ଜୀବନଦାୟୀ, ପ୍ରାକୃତିକ ସଂପଦକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଧ୍ୟାନ କରିବା କିମ୍ବା ଲୁଣ୍ଠନ କରି ନେଇଯିବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରେ ଲିପ୍ତ ରହିଛନ୍ତି । ନୈତିକ ଓ ଅର୍ଥନୈତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ କରାଇ

ପାରିଲେ ଏକ ମହାନ ଜାତିକୁ ଅନ୍ୟତମ ପାଇଁ ଶାସନ ଓ ଶୋଷଣ କରିବାର ମାର୍ଗ ସୁଗମ ହୋଇଥାଏ । ଜବରଦଖଲକାରୀ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ଖୋଲାଖୋଲି ଭାବେ ଏହିପରି ଅଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଓ ଅନୈତିକ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଯୋଜନାକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାରେ ଲାଗିଛନ୍ତି । ଏହାର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ କୁମାନୁୟରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ । ଏଇ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ରରୁ କୋଶଳରାଜ୍ୟକୁ ବଞ୍ଚାଇବା ପାଇଁ କୋଶଳ ସଂଘର୍ଷବାହିନୀର ମୁଖପତ୍ର ‘କୋଶଳକଥା’ ସଫଳ ଭୂମିକା ନେଇ ପାରିବ ବୋଲି ଆଶା ।

ସମଗ୍ର କୋଶଳାଞ୍ଚଳର ନେତୃବୃନ୍ଦ ମାନଙ୍କୁ ନିବେଦନ ଯେ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ କୋଶଳ ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ନିଜର ବହୁମୂଲ୍ୟ ଅଭିମତ ନିଶ୍ଚିତ ରୂପେ ପଠାଇବେ । ଏକ ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ ସମ୍ଭବ ନ ହେବାରୁ ଆମେ

ଦୃଷ୍ଟିତ । ଆଗାମୀ ଦିନରେ ବାହିନୀର କର୍ମକର୍ତ୍ତାମାନେ ସମଗ୍ର କୋଶଳାଞ୍ଚଳ ନେତୃବୃନ୍ଦ ତଥା ଜନସାଧାରଣଙ୍କୁ ସାକ୍ଷାତ କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ରହିଛି । ବର୍ତ୍ତମାନ ସୁଗରେ ଏକ ସଂଘର୍ଷଶାଳ ପତ୍ରିକା ପ୍ରକାଶନ କରି ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟସାଧ୍ୟ । ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଶାରିରୀକ, ମାନସିକ ଏବଂ ଆତ୍ମିକ ତଥା ଆର୍ଥିକ ସହଯୋଗ ନ ହେଲେ ପତ୍ରିକା ଚଳାଇବା ଅତ୍ୟନ୍ତ କଷ୍ଟକର ହୋଇପଡ଼ିବ ।

କୋଶଳ ସଂଘର୍ଷ ବାହିନୀର ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଇତିହାସ ଏବଂ ଗୁପ୍ତରେଖ ପ୍ରକାଶ ଅପେକ୍ଷାରେ ।

✦ ଉପଦେଷ୍ଟା

କୋଶଳ ସଂଘର୍ଷ ବାହିନୀ

ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ

ପୁରୋହିତ ଭବନ, ଏନ୍.ଏଚ.-୨,

ବରଗଡ଼, ପିନ୍ - ୭୬୮୦୨୮

ମୋ: ୯୬୫୮୩୬୧୧୦୩

ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସର ଲୁକ୍କାୟିତ ଅଂଶର ଉନ୍ମୋଚନ !!

■ ସୁନିଲ ପୁରୋହିତ

ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା କହିଲେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆଖି ସାମ୍ନାରେ, ଗରିବ, ଅନାଥ, ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁ, ଅଭାବୀ ବିକ୍ରୀ, ଚାଷୀ ଆତ୍ମହତ୍ୟା, ଏପରି ଅନେକ ଶବ୍ଦାବଳୀର ଏକ ଲମ୍ବା ଲାଇନ ନାଟିଉଠେ । ସେ ସମସ୍ତ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ସୂଚକ ଶବ୍ଦାବଳୀର ଚକ୍ରବାକ ମଧ୍ୟରେ ହଠାତ ମନରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠେ, ପ୍ରକୃତରେ ଏହି ଭୂମି କଣ ସବୁଦିନ ଏହିପରି ଦରିଦ୍ର, ଅସହାୟ, ବୁଭୁକ୍ଷୁ ଲୋକଙ୍କ ବାସସ୍ଥାନ ଥିଲା ? କଣ ଏହି ଭୂମିର ଅତୀତ ଇତିହାସ ? ଅତୀତ ବିଷୟରେ ଚିନ୍ତା କଲାବେଳେ ଆଉ କେତେକ ଶବ୍ଦ ମାନସପତ୍ତରେ ଉଠି ମାରେ, ଯଥା କୋଶଳ ବା ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳ । ଆମେମାନେ ପଢ଼ିଥିବା ଇତିହାସ ପୁସ୍ତକ

ମାନଙ୍କରେ, ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ହେଉ ଅବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୁସ୍ତକ, କୋଶଳର ଇତିହାସ ସମ୍ବନ୍ଧରେ କେବେ କୌଣସି ବିଷୟ ପଢ଼ି ନାହିଁ । ଏଣୁ ଆମମାନଙ୍କ ମନରେ ଆହୁରି ଅନେକ ପ୍ରକାରର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିବା ସ୍ୱାଭାବିକ, କୋଶଳ କଣ ଏକ ଐତିହାସିକ ରାଜ୍ୟର ନାଁ ? ଯଦି ଏକ ଐତିହାସିକ ରାଜ୍ୟର ନାଁ, ତେବେ ସେହି ଐତିହାସିକ ଭୂମି କୋଶଳ ବା ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳର ବର୍ତ୍ତମାନର ଏହି ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ସହିତ କି ସମ୍ପର୍କ ରହିଛି ?? ତଥା କାହିଁକି କୌଣସି ଓଡ଼ିଆ ଇତିହାସ ପୁସ୍ତକରେ ତାର କୌଣସି ଉଲ୍ଲେଖ ଦେଖିବାକୁ ମିଳୁନାହିଁ ???

ଯେକୌଣସି ଜାତିର ସ୍ୱାଭିମାନ

ସୃଷ୍ଟିରୁ ଏ ନିଜର ଇତିହାସର ଜ୍ଞାନରୁ ବା ଐତିହ୍ୟରୁ । ଇତିହାସ ହିଁ ଗୋଟିଏ ଜାତି ବା ସମାଜର ପ୍ରକୃତ ପରିଚାୟକ ବା ଦର୍ପଣ । ଇତିହାସ ଯୋଗୁଁ ହିଁ ଗୋଟିଏ ଜାତି ସାମାଜିକ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଥାଏ ବା ଗୌରବାନ୍ୱିତ ହୋଇଥାଏ କିମ୍ବା ଅପମାନିତ ହୋଇଥାଏ । ଇତିହାସର ଜ୍ଞାନ ଗୋଟିଏ ସମାଜର ବର୍ତ୍ତମାନ ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତର ପଥପ୍ରଦର୍ଶକ ମଧ୍ୟ କାରଣ ଇତିହାସର ଘଟଣାବଳୀରୁ ମଣିଷ ନିଜର ତଥା ନିଜ ଜାତିର ତୁଟି ସମୁହର ବିଶ୍ଳେଷଣ ତଥା ସେସବୁର ସଂଶୋଧନ କରିବାକୁ ସମର୍ଥ ହୋଇଥାଏ । ଏଇ ପ୍ରବନ୍ଧରେ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା, ଯାହାରକି ଇତିହାସର ଆକାଶରେ କୋଶଳ ପ୍ରଦେଶ

ନାମରେ ଏକ ଉତ୍କଳ ନକ୍ସା ଭାବେ ଉଦ୍ଭାସିତ ହୋଇଥିଲା, ତାର ଗୌରବମୟ ପରିଚୟକୁ ଏକ ଅଞ୍ଚଳବାସୀଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ପରିବେଷଣ କରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି ।

୨୦୦୭ମସିହା, ଅଗଷ୍ଟ ମାସର “ଓଡ଼ିଶା ରିଭ୍ୟୁ” ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଡା. ଭାଗ୍ୟଲିପି ମାଳାଙ୍କ ଇଂରାଜୀରେ ଲିଖିତ ପ୍ରବନ୍ଧ “Amalgamation of Princely States”, in Orissa Review of August 2007 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି “The Atlee Sub-Committee in 1930, while recommending the creation of a separate Province, therefore suggested the inclusion of the Princely States in the Administrative framework of the new Province. Sir Howthorn Lewice the reform Commission was of the view that unless and untill the States were brought under the same Administration as Districts, the separate Province of Orissa would not be Economically viable.” ୧୯୩୦ ମସିହାରେ ଯେତେବେଳେ ଓଡ଼ିଶାକୁ ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଜୋର ଧରିଲା, ସେତେବେଳର ଇଂରେଜ ସରକାର, ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଗଠନ ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ସମ୍ଭବ କି ନୁହେଁ ତଦନ୍ତ କରିବା ପାଇଁ, ରାଜ୍ୟ ପୁନର୍ଗଠନ କମିସନର ଏକ ଉପକମିଟୀ ଗଠନ କରି ଏତଲି ନାମକ ଜଣେ ସାହେବଙ୍କୁ ଦାୟିତ୍ୱ ଦେଇଥିଲେ । ସେହି କମିଟୀର ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ରିଫର୍ମ କମିସନର(ପୁନର୍ଗଠନ କମିସନର) ସାର ହାଉଥର୍ନ ଲୁଇସ୍ ଯେଉଁ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ତାହା ଥିଲା; ଯଦି ଗତଜାତ ରାଜ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ ଶାସନ ଭିତରେ, ଓଡ଼ିଶାର ଜିଲ୍ଲା ରୂପରେ ରଖାନଯାଏ ତେବେ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ, ଆର୍ଥିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସମ୍ଭବ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେହି ରିପୋର୍ଟ ଦେଖିଲା ପରେ ଉପକୂଳିଆ ନେତୃବୃନ୍ଦ ଚିନ୍ତାକଲେ, କିପରି ସେମାନେ ଗତଜାତ ରାଜ୍ୟ ମାନଙ୍କୁ ଓଡ଼ିଶା ଭିତରେ ସାମିଲ

କରିବେ ଏବଂ ନିଜ ରାଜ୍ୟର ଆର୍ଥିକ ସ୍ୱଚ୍ଛଳତାକୁ ନିଶ୍ଚିତ କରିବେ ତଥା ଭବିଷ୍ୟତରେ ମଧ୍ୟ ସଫଳତାର ସହ ତାକୁ ଜାରିରଖି ପାରିବେ ।

ଓଡ଼ିଶାର ସାମାଜିକ କରିବା ବାବଦରେ ବିଶେଷ ଚିନ୍ତା କରିବା ଆବଶ୍ୟକତା ନଥିଲା କାରଣ ଦେଶରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ପରବର୍ତ୍ତୀ ରାଜନୈତିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ହେବା ପ୍ରାୟତଃ ନିଶ୍ଚିତ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଭବିଷ୍ୟତରେ ଗତଜାତ ସମୂହ ବିଶେଷତଃ “ସମ୍ବଲପୁର ଅଞ୍ଚଳ ଗତଜାତ”, ଓଡ଼ିଶା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିବେ କି ନାହିଁ ତାହାକୁ ନେଇ ଆଶଙ୍କା ରହିଥିଲା, କାରଣ ଯେଉଁ ଅଞ୍ଚଳ ଅତିତରେ କେବେ ଓଡ଼ିଶାର ଶାସନ ପରିଧୀ ଭିତରକୁ ଆସିନାହିଁ ସେହି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଆଧୁନିକ ଭାରତ ବର୍ଷର ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ଓଡ଼ିଶା ଶାସନରେ କିପରି ରଖାଯାଇ ପାରିବ ? ସମ୍ବଲପୁର ଜିଲ୍ଲା ଓଡ଼ିଶା ସହ ସାମିଲ ହେଲା ସମୟରେ ପରିସ୍ଥିତି ଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଥିଲା । ଭାଷାକୁ ନେଇ ଭାବପ୍ରବଣତା ସେହି ମିଶ୍ରଣର କାରଣ ଥିଲା । ହେଲେ “ସମ୍ବଲପୁର ଅଞ୍ଚଳର ଗତଜାତ” ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସେପ୍ରକାର କୌଣସି ଭାବପ୍ରବଣ ପରିସ୍ଥିତି ନାହିଁ ତଥା ଭାରତବର୍ଷର ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ନିଜର ଶାସନ ପରିବର୍ତ୍ତେ ହଠାତ ପୁଣିଥରେ ପରାଧୀନ ହେବା ପରିସ୍ଥିତି ସୃଷ୍ଟି ହେଲାପରେ କିପରି ସେମାନଙ୍କୁ ଶାନ୍ତ କରି ପ୍ଲାୟା, ବୃହତ୍, ସ୍ୱଚ୍ଛଳ, ଓଡ଼ିଶା ସବୁଦିନ ପାଇଁ ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇ ପାରିବ ତାହା ଏକ ଗଭୀର ଚିନ୍ତାର ବିଷୟ । ହୁଏତ ସେହି ଆଶଙ୍କା ଯୋଗୁଁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ଶାସନର ଶିକ୍ଷାନୀତିରେ ଅନ୍ୟୋକ୍ଷିତ ଭାବରେ ନୀତି ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହେଲା ଯେ ପ୍ରାର୍ଥମିକ ବିଦ୍ୟାଳୟ ସ୍ତରର ଶିକ୍ଷାକୁ ଆରମ୍ଭ କରି ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସ ମଧ୍ୟରେ କୋଶଳ ଇତିହାସ ଯାହାକି ସମ୍ବଲପୁର ତଥା ସମ୍ବଲପୁର ଅଞ୍ଚଳର ଗତଜାତ ମାନଙ୍କର ଐତିହାସିକ ପରିଚୟ ସାମିଲ କରାଯିବ ନାହିଁ ।

ନଚେତ ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସ ଏବଂ

କୋଶଳ ଇତିହାସ ଅଲଗା କେମିତି ହେବ ? ଐତିହାସିକ ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଐତିହାସିକ କୋଶଳର ମିଶ୍ରଣରେ ଆଧୁନିକ ଓଡ଼ିଶା ଗଠିତ କିନ୍ତୁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ପ୍ରଚଳିତ ଓଡ଼ିଶା ଇତିହାସରେ କୋଶଳ ଶବ୍ଦକୁ କୌଣସି ସ୍ଥାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନାହିଁ । ସେହି ଲୁଚାୟିତ ଇତିହାସକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାର ପ୍ରୟାସ ଏହି ପ୍ରବନ୍ଧର ଲକ୍ଷ୍ୟ ।

ପ୍ରାକ୍ ଐତିହାସିକ ଯୁଗରେ ଅର୍ଥାତ ବୈଦିକ ଯୁଗରେ(ରକ୍ ବେଦ ରଚନା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟ) ପ୍ରଥମେ କୋଶଳର ନାମକରଣ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ଭାରତବର୍ଷର ସେସମୟରେ ଥିବା ୧୬ଟି ମହାଜନପଦରୁ ଗୋଟିଏ ରୂପରେ । ପରେ ରାମାୟଣ ଯୁଗରେ କୋଶଳର ରାଜକନ୍ୟା କୌଶଲ୍ୟା, (କୋଶଳର ରାଜା ଭାନୁମତଙ୍କ ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା) ଅଞ୍ଜଳ (Oudh) ରାଜା ଦଶରଥ ମହାରାଜଙ୍କ ପାତ୍ରରାଣୀ ହୋଇ ଶ୍ରୀରାମଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ମାଁ ହେବାର ଗୌରବ ପ୍ରାପ୍ତ କରନ୍ତି । ମହାରାଜା ଦଶରଥ ଯେତେବେଳେ ରାଜଧାନୀ ଅଯୋଧ୍ୟାରେ ପୁତ୍ରେଷ୍ଟି ଯଜ୍ଞ କରୁଥିଲେ ସେତେବେଳେ କୋଶଳ ନରେଶ ଭାନୁମତଙ୍କ ସକ୍ରୀର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ବର୍ଣ୍ଣନା, ରାମାୟଣ ଗ୍ରନ୍ଥର ବାକକାଣ୍ଡ ତ୍ରୟୋଦଶ ସ୍କନ୍ଦରେ ନିମ୍ନମତେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ—

तथा कोशलस्य राजनम् भानुमन्तम् सुसंस्कृतम् ।
मगधाधिपतिं शूरं सर्वशास्त्रविसारदम् ॥

କୋଶଳ ନରେଶ ଭାନୁମତଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ କୋଶଳ, ଉତ୍ତରାଧିକାର ପୂତ୍ରରେ ମହାରାଜ ଦଶରଥଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଅଞ୍ଜଳରେ(Oudh) ମିଳିତ ହୋଇ, ପୂର୍ବର ମହାଜନପଦର ଅକାର ଧାରଣ କରିଥିବା ହେତୁରୁ, ମହାକୋଶଳ ନାମରେ ନାମିତ ହୁଏ । ମହାରାଜା ଦଶରଥ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ବନବାସ ଯିବାପରେ ମୃତ୍ୟୁବରଣ କରନ୍ତି, ଶ୍ରୀରାମ ଚଉଦ ବର୍ଷ ବନବାସ ପରେ ଅଯୋଧ୍ୟା ଫେରି ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ କରି

ଶ୍ରୀମାନ୍ ଜୟଭୂଷଣ ଆର୍ୟ୍ୟ (ମଞ୍ଜୁ), ରାଣାବନ୍ଧୁ ପଣ୍ଡା, ବରଗଡ଼, କୋଶଳାଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ମାନବ ସଭ୍ୟତାର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶାସନକର୍ତ୍ତା ଭାବେ ଇତିହାସ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । କହିବା ବାହୁଲ୍ୟ ଯେ ପୃଥିବୀର ସର୍ବଶ୍ରେଷ୍ଠ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯାହାକି ରାମରାଜ୍ୟ ଭାବରେ ବିଖ୍ୟାତ ହୋଇ ଯୁଗ ଯୁଗାନ୍ତର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ରହିଗଲା, ସେ ରାମରାଜ୍ୟର ଏକ ଅଂଶ ହୋଇ ଏହିଭୂମି (ବର୍ତ୍ତମାନର ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା) ଧନ୍ୟ ହୋଇଛି । ପରେ ଶ୍ରୀରାମଙ୍କ ପୁତ୍ର ଲବ ଓ କୁଶଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମହାକୋଶଳ ବିଭାଜିତ ହୋଇ ଉତ୍ତର କୋଶଳ ଓ ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳର ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ । ଲବ ଓ କୁଶଙ୍କ ରାଜ୍ୟ, ଉତ୍ତର ଓ ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳ ଶାସନ ବିଷୟ, ବାୟୁପୁରାଣରେ ନିମ୍ନମତେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି;

ବାୟୁପୁରାଣରେ (୮୧-୧୧୧, ୨୦୦) ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ -

कुशस्य कोशल राज्य पुरीयापि कुसस्थली
रम्य निवेशिता तेन विन्ध्य पर्वत सनेषु
उत्तरे कोशल राज्यम् लवस्य च महात्मनः
श्रावस्ती लोक विख्याता....

ବାଲ୍ମୀକି ରାମାୟଣର ଉତ୍ତର କାଣ୍ଡ ୧୦୮ ସର୍ଗ ଉପରୋକ୍ତ ବିଷୟ ନିମ୍ନମତେ ବର୍ଣ୍ଣିତ -

कुशस्य नगरी रम्या विन्ध्य
पर्वत रोधसि । कुशावतिति नाम्ना
साकृता रामेण धीमता । ୪ ।

अवस्थितिपुरी रम्या श्रविता च
राजस्य च । अयोध्यां विजनां कृत्वा
राघवो भरतरतथा । ୫ ।

ଅତୀତର ମହାରାଜା ଭାନୁମତଙ୍କ କୋଶଳହିଁ ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳ ଭାବରେ ନାମିତ ହୋଇ ମହାରାଜା କୁଶଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଶାସିତ ହୁଏ । ଲବଙ୍କ ରାଜ୍ୟ ଉତ୍ତରକୋଶଳ, ତାଙ୍କ ଉପରାଜେ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇ ଅସ୍ଥିର ହୋଇଥିଲା । ହେଲେ କୁଶଙ୍କ ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳ ଭାରତ ଇତିହାସରେ ତାର ଅସ୍ଥିର ଜାହିର କରିତାଲେ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ରାଜ ବଂଶର ରାଜତ୍ଵରେ ଭାରତର ସ୍ଵାଧୀନତା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳର ସୁଦୀର୍ଘ

ଇତିହାସର ଏକ ଅଂଶ ଆମକୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ମହାଭାରତ ଗ୍ରନ୍ଥରୁ । ମହାଭାରତ ଯୁଗରେ ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳ ପାଞ୍ଚଜାଗରେ ବିଭକ୍ତ ହୋଇ ଯାଇଥିବାର ଜଣାପଡ଼େ, ଯଥା ପୂର୍ବକୋଶଳ, ପଶ୍ଚିମକୋଶଳ, ଉତ୍ତରକୋଶଳ, ଦକ୍ଷିଣକୋଶଳ, କାଶୀକୋଶଳ ଇତ୍ୟାଦି ଏବଂ ସେସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ମାନଙ୍କ, ବିଭିନ୍ନ ନାମଧାରୀ ରାଜା ମାନେ ମହାଭାରତ ଯୁଦ୍ଧରେ କିଛି ପାଣ୍ଡବ, କିଛି କୌରବ ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଯୁଦ୍ଧ କରିଥିବା ମଧ୍ୟ ମହାଭାରତ ଗ୍ରନ୍ଥର ବିଭିନ୍ନ ଖଣ୍ଡରୁ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । (କୃଷ୍ଣଦୈତ୍ୟାୟନ ବ୍ୟାସଙ୍କ ରଚିତ ତଥା ସଂସ୍କୃତରେ ଲିଖିତ ମହାଭାରତର ଶ୍ରୀ କିଶୋରୀମୋହନ ଗାଙ୍ଗୁଲିଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ଇଂରାଜୀରେ ଅନୁଦିତ ପୁସ୍ତକ, ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ) ।

ପୌରାଣିକ ଯୁଗ ପରେ ଐତିହାସିକ ଯୁଗରେ ମଧ୍ୟ ଦକ୍ଷିଣକୋଶଳର ଅସ୍ଥିର ପ୍ରମାଣ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳର ମହାପ୍ରତାପୀ ରାଜା ମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତାମ୍ରଶାସନ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ମାନାର୍ଥେ ଖୋଦିତ ଶିଳାଲେଖ ଗୁଡ଼ିକ ରୂପରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ, ଯାହାକି ଭାରତବର୍ଷର ବିଭିନ୍ନ ସଂଗ୍ରହାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ ସଂରକ୍ଷିତ ହୋଇ ରହିଅଛି । ଏହିପରି ରହିଥିବା ତଥ୍ୟସମୂହକୁ କିଛିଦିନପାଇଁ ହୁଏତ ଅନ୍ଧକାର ଭିତରେ ଲୁଚେଇ ଦିଆଯାଇ ପାରେ, ହେଲେ ସବୁଦିନ ପାଇଁ ନୁହେଁ । ସତ୍ୟର ସୂର୍ଯ୍ୟକୁ ଚକ୍ରାନ୍ତର କୁହେଳିକାରେ ସାମୟିକ ଭାବରେ ହୁଏତ ଆଚ୍ଛନ୍ନ କରାଯାଇ ପାରେ, ହେଲେ ସତ୍ୟର ସୂର୍ଯ୍ୟରଶ୍ମି କୁହେଳିକା ଭେଦ କରି ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ପ୍ରକଟ ହେବ ଏବଂ ତାହା ଆଜି ହୋଇଛି ।

ଐତିହାସିକ ଶିଳାଲେଖ ତଥା ତାମ୍ରଶାସନ ରୂପକ ପ୍ରମାଣ ସମୂହର ବିଧିବଦ୍ଧ ଅନୁବାଦ ହୋଇଥିବା ଏବଂ ସେସବୁରେ ଦକ୍ଷିଣକୋଶଳର ଗୌରବମୟ ଇତିହାସ ଲିଖିତ ଥିବା ପ୍ରମାଣ ଗୁଡ଼ିକର ଆଲୋଚନା କରାଯାଉ ।

ଓଡ଼ିଶା ସାହିତ୍ୟ ଏକାଡେମୀ ଦ୍ଵାରା

୧୯୬୦-୬୧ରେ ପ୍ରକାଶିତ ଏବଂ ଡା. ସତ୍ୟନାରାୟଣ ରାଜଗୁରୁ (କୃପରେଟର, ଓଡ଼ିଶା ମ୍ୟୁଜିୟମ)ଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ସଂକଳିତ ତଥା ସଂମ୍ପାଦିତ ପୁସ୍ତକ ଦି ଇନ୍‌ସ୍କ୍ରିପ୍‌ସନ୍ ଅଫ୍ ଓରିଶା (୧୦୪୫-୧୧୯୦) ଭୋଲ୍ୟୁମ୍ ୨ ଓ ୩ (୧, ୨) Inscriptions of Orissa C.1045-1190 A.D. Vol.2 and Vol.3 Part 1&2) ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ ।

ଉପରୋକ୍ତ ପୁସ୍ତକ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଭୋଲ୍ୟୁମ୍ ୨ ପୃଷ୍ଠା ୩୪୫-“*** From the inscriptions of Somavamasi Kings of Dakshina Koshala, who ruled the Country from Suvarnapur (morden Sonepur of Balangir District), we learn that they assumed the title of “Trikingadhipati” for a considerably long time.* * (ସୋମବଂଶୀ ରାଜାମାନଙ୍କ ଶିଳାଲେଖ ଓ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ଵାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତାମ୍ରଶାସନରୁ ଜଣାପଡ଼େ, ସେମାନେ ରାଜଧାନୀ ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁରରୁ (ଆଧୁନିକ ବଲାଙ୍ଗିର ଜିଲ୍ଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ ସୋନପୁର) ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳର ଶାସନ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନେ “ତ୍ରୀକଳିଙ୍ଗାଧିପତି” ଉପାଧି ହାସଲ କରି ବହୁଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଉପାଧିର ଅଧିକାରୀ ରହିଥିଲେ)।

ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକର ପୃଷ୍ଠା ୩୬୧- “We find the name of a great scholar named ‘Pattang Sivacharya’ who was the Dikshya-Guru of Devendravarman in G.E.184. He was a compiler of a Dharmasastra. He was living with his Sishya and Prasishya in the temple of Yogeswara Bhattaraka near the village of Gurandi in the Mahendra region. His name indicates that he belong to Mattamayura sect which was thriving in the Madhyapradesa and Koshala (the Sambalpur region).” (ଆମେ

ଜଣେ ମହାନ ବିଦ୍ଵାନ ପାତଙ୍ଗ ଶିବାରାୟଙ୍କ ନାମ ଦେଖିବାକୁ ପାଉଁ ଯିଏକି ଦେବେନ୍ଦ୍ରବର୍ମାଙ୍କ ଦାକ୍ଷିଣ୍ୟ ଥିଲେ । ସେ ଏକ ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ରର ସଂକଳନକାରୀ ଥିଲେ । ସେ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟ, ପ୍ରଶିଷ୍ୟ ମାନଙ୍କ ସହ, ଯୋଗେଶ୍ଵର ଭଜରାୟ ମନ୍ଦିରରେ (ଯାହାକି ମହେନ୍ଦ୍ର ଅଞ୍ଚଳର ଗୁରୁତ୍ଵ ଗାଁ ନିକଟରେ ଥିଲା) ରହୁଥିଲେ । ତାଙ୍କର ନାଁରୁ ଏହି ସଂକେତ ମିଳେଯେ, ସେ ମଟ-ମୟୂର ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଥିଲେ, ଯେଉଁମାନେକି ବିଶେଷତଃ ମଧ୍ୟପ୍ରଦେଶ ଏବଂ କୋଶଳ(ସମ୍ବଲପୁର ଅଞ୍ଚଳ) ଅଞ୍ଚଳରେ ଥିଲେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ପୁସ୍ତକର ଭୋଲ୍ୟୁମ୍

୩ ପୃଷ୍ଠା ୩୭୭ - “* * * When a hostile Somavamsi King namely Yayati(of Dakshina Koshala) could easily capture the province of Trikalinga and used the glorious title of ‘Trikingadhipati’. It is interesting to note here that in the Patna Plate of Yayati Mahasivagupta (circa 915-70 AD) Ref: J.A.S.B. vol 1.195, pp19-33ff. There is a verse describing the achievements of Yayati and stating that he captured some war elephants headed by one named as Kamadeva. He also defeated one Ajapala in the war field.” (ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳର ଯଯାତି ନାମକ ଏକ ଦୁର୍ଭିକ୍ଷ ସୋମବଂଶୀ ରାଜା ଅତିସହଜରେ ତ୍ରିକଳିଙ୍ଗ ପ୍ରାନ୍ତକୁ ଅଧିନସ୍ଥ କରି ତ୍ରିକଳିଙ୍ଗାଧିପତି ଉପାଧି ଧାରଣ କରିପାରିଥିଲେ । ଏଠାରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇପାରେଯେ, ଯଯାତି ମହାଶିବଗୁପ୍ତଙ୍କ ପାଟଣା ତାପ୍ରଶାସନର ଅଭିଲେଖରେ ତାଙ୍କର ଉପଲବ୍ଧି ଗୁଡିକର ବର୍ଣ୍ଣନା ସହ ତାଙ୍କର ସେ ବିଜୟ ଯାତ୍ରାରେ ଅନେକ ଯୁଦ୍ଧହସ୍ତୀ ପ୍ରାପ୍ତ କରିଥିବା ଏବଂ ସେହି ହାତୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୁଖ୍ୟହାତୀର ନାଁ କାମଦେବ ଥିବାର ମଧ୍ୟ ଜଣାପଡେ ।

ସେ ଅଜପାଳଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧଭୂମିରେ ପରାସ୍ତ କରିଥିବାର ଜଣାପଡେ ।)

ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକର ଶେଷ ଅନୁଦେବରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ - Meanwhile the sudden rise of the Somavamsi Kings (of Dakshina Koshala) after the downfall of Bhoulmakara of Toshali in or about 930 A.D. caused disturbance in Kalinga when the senior branch of the Gangas was on the verge of losing its supremacy.” (ଇତିମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ୯୩୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ବେଳକୁ, ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳର ସୋମବଂଶୀ ରାଜାମାନଙ୍କ ଅଭ୍ୟୁଦୟ ତଥା ତୋଶାଳାର ଭୌମକର ବଂଶର ପତନ, କଳିଙ୍ଗରେ ଅସ୍ଥିରତା ସୃଷ୍ଟି କରିବା ସ୍ୱାଭାବିକ ଥିଲା । ଗଙ୍ଗମାନଙ୍କ ଆଧିପତ୍ୟର ଶେଷ ସମୟ ମଧ୍ୟ ଉପନୀତ ହୋଇ ସାରିଥିଲା ।)

ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକର ପୃଷ୍ଠା ୩୭୮ -

* * * Like the Eastern Chalukyas of Vengi, the Gangas had also to face internal troubles in the form of neighbouring countries, particularly the Eastern Chalukyas of Vengi and Somavamsi of Dakshin Koshala* * * (ଭେଙ୍ଗି ଦେଶର ପୂର୍ବତାଲୁକ୍ୟ ମାନଙ୍କ ସହ ପୂର୍ବରୁ ଘଟିତ ହୋଇଥିବା ପରି, ଗଙ୍ଗମାନେ ମଧ୍ୟ ରାଜବଂଶୀୟ ବିଦ୍ରୋହର ଯୋଗୁଁ ଆତ୍ୟନ୍ତରୀଣ ବିଶ୍ଵଜ୍ଞାନର ତଥା ଗୃହଯୁଦ୍ଧର ସମ୍ମୁଖୀନ ହେଲେ, ଯଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଓ ପରାକ୍ରମ ବିଘଟିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପୂର୍ବରୁ ଶତ୍ରୁତା ରହିଥିବା ରାଜ୍ୟ, ବିଶେଷତଃ ଭେଙ୍ଗିଦେଶର ପୂର୍ବ ତାଲୁକ୍ୟ ଏବଂ ଦକ୍ଷିଣକୋଶଳର ସୋମବଂଶୀ ମାନଙ୍କର ଆକ୍ରମଣର ଶିକାର ହେଲେ)

ସେହିପୁସ୍ତକରେ - * * *Immediately after this, that title was used by the Somavamsi Kings (of Dakshina Koshala). The first

known king in this family who used the title of Trikingadhipati is Mahabhabagupta son of Mahasivagupta (Ref: I.H.Q. vol x; pp 245-711). After him it was used

regularly by his descendants, namely Yayati Mahasivagupta, Bhimaratha Mahabhabagupta, Udyotakeshari Mahabhavagupta, and Karnadeva Mahasivagupta. (Ref: E.I.XI,PP 93-5,95-8ff/JBSB Vol.I, pp 1/16/19ff /IIIQ.Vol XX pp 245 and 238-50 ff/ JBORS Vol XVII pp 1ff/EI XXIII pp 248,/ EI XXII pp 135ff.) (ଏହା ପରେ ଦକ୍ଷିଣକୋଶଳର ସୋମବଂଶୀ ରାଜାମାନେ ଉକ୍ତ ତ୍ରିକଳିଙ୍ଗାଧିପତି ଉପାଧି ଧାରଣ କଲେ । ଏହି ପରିବାରର ତ୍ରିକଳିଙ୍ଗାଧିପତି ଉପାଧି ଧାରଣ କରିଥିବା ପ୍ରଥମ ରାଜା ମହାଶିବଗୁପ୍ତଙ୍କ ପୁତ୍ର ମହାଭବଗୁପ୍ତ-୧ ବୋଲି ଜଣାଯାଏ । ତାଙ୍କ ପରେ ସେ ପରିବାରର ଯେଉଁମାନେ ବଂଶାନୁକ୍ରମେ ଉକ୍ତ ଉପାଧି ଧାରଣ କଲେ ସେମାନେ ହେଲେ ଯଯାତି ମହାଶିବଗୁପ୍ତ, ଭୀମରାଥ ମହାଭବଗୁପ୍ତ, ଉଦ୍ୟୋତକେଶରୀ ମହାଭବଗୁପ୍ତ, ଏବଂ କର୍ନାଦେବ ମହାଶିବଗୁପ୍ତ ।)

ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକର ୩୭୯ପୃଷ୍ଠାରେ -

* * * We append below a pedigree of Somavamsi King of Dakshina Koshala and Utkala who played an important role in the history of Utkala and Kalinga.* * * (ନିମ୍ନରେ ଦକ୍ଷିଣ କୋଶଳର ସୋମବଂଶୀ ରାଜାମାନଙ୍କ ବଂଶାବଳୀ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ଯେଉଁମାନେ ଉତ୍କଳର ମଧ୍ୟ ରାଜାଥିଲେ ଏବଂ ଉତ୍କଳ ଓ କଳିଙ୍ଗର ଇତିହାସରେ ସେମାନଙ୍କ ଗୁରୁତ୍ଵପୂର୍ଣ୍ଣ ଅବଦାନ ରହିଥିଲା ।)

ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକର ୩୭୯ ପୃଷ୍ଠାରେ -

* * * Mahasivagupta alias Yayati-II while using the title of

ଶ୍ରୀମାନ୍ ସର୍ଜନ ସରାଫ, ଶିବାନନ୍ଦ ନଗର, ବରଗଡ଼, କୋଶଲୀଅଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୁସ୍ତକ ପାଇଁ ପୁସ୍ତକପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

Trikalingadhipati claims that he was a terror to the Kings of Karnata, Lata, and Gurjara; the capturer of the land of Kanchi, the overlord of Kalinga, Kangoda, Utkala and Koshala; the striker of Gouda and Radha and the sweet moon in the clear sky of the family of moon and has become the lord of Trikalanga by his own valour.* ** (ତ୍ରାକଳିଙ୍ଗାଧୀପତି ଉପାଧିଧାରଣକାରୀ ମହାଶିବଗୁପ୍ତ ଯଯାତି-୨ ତାଙ୍କର ଏକ ଅଭିଲେଖରେ ଦାବୀ କରନ୍ତି ଯେ, ସେ କର୍ଣ୍ଣାଟ, ଲାଟ, ଗୁର୍ଜର ଆଦି ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଆତଙ୍କ ଅଟନ୍ତି, ସେ କାଞ୍ଚି ରାଜ୍ୟର ଦଖଲକାରୀ ଅଟନ୍ତି, କଳିଙ୍ଗ, ଉତ୍କଳ, କଙ୍ଗୋଦ ତଥା କୋଶଳର ଅଧୀଶ୍ୱର ଅଟନ୍ତି, ସେ ଗୌଡ଼, ରାଡ଼ ଆଦି ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ଆକ୍ରମଣକାରୀ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ସେ ନିଜର ଶକ୍ତିସାମର୍ଥ୍ୟରେ ତ୍ରାକଳିଙ୍ଗାଧିପତି ହୋଇପାରିଛନ୍ତି ତଥା ସୋମବଂଶର ନିର୍ମଳ ଭାଗ୍ୟକାଶରେ ତନ୍ତ୍ରୁକ ଉତ୍କଳ ଆଲୋକ ସହ ଉଭାସିତ ହେଉଛନ୍ତି ଆଦି ବର୍ଣ୍ଣନା ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ।)

ସେହି ପୃଷ୍ଠାରେ- "He (Yayati-II) * * * could overpower several great Kings of Dakshinatya including the Gouda and Radha countries. He unified Koshala and Utkala while he captured Trikalanga * ** (ସେ(ଯଯାତି-୨) ଦକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ଅନେକ ମହାନ ରାଜାମାନଙ୍କୁ ପରାଜିତ କରିଥିଲେ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଭିତରେ ଗୌଡ଼ ଓ ରାଡ଼ ଆଦି ରାଜ୍ୟମାନେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲେ । ସେ ତ୍ରାକଳିଙ୍ଗକୁ ଦଖଲ କଲାବେଳକୁ କୋଶଳ ଓ ଉତ୍କଳର ମିଶ୍ରଣ କରିଥିଲେ ।)

ସେହି ପୃଷ୍ଠାରେ- " * * The exact location of Trikalanga was a bone of content between the Gangas, Chalukyas, the

Somavamsi and the Chedis may be traced out with certain amount of certainty, near the Ganjam Agency including some portions of the Districts of Koraput, Kalandhi and Phulbani. Thus it possessed a great strategical importance in those days when Elephants and Aboriginal Tribes were considered to be of great importance.* ** (ତ୍ରାକଳିଙ୍ଗର ଅବସ୍ଥିତି ଯୋଗୁଁ ପୂର୍ବଗଙ୍ଗ, ପୂର୍ବଚାଲୁକ୍ୟ, ସୋମବଂଶୀ ଏବଂ ଚେଦି ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ତାର ଅଧିକାରକୁ ନେଇ ପ୍ରତିଯୋଗିତା ଲାଗିରହିଥିଲା । ଏହାର ଅବସ୍ଥିତି ଅନୁମାନ କଲେ ପ୍ରାୟତଃ, ବର୍ତ୍ତମାନର ଗଞ୍ଜାମ ପାର୍ଶ୍ୱବର୍ତ୍ତୀ ଆଧୁନିକ କୋରାପୁଟ ଜିଲ୍ଲା, କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲା ଓ ଫୁଲବାଣୀ ଜିଲ୍ଲାର କିଛି କିଛି ଅଂଶକୁ ନେଇ ହେବାର ଅନୁମାନ କରାଯାଏ । ହାତୀ ଏବଂ ଜଙ୍ଗଲୀ ଆଦିବାସୀ ସେବମୟରେ ଯୁଦ୍ଧପାଇଁ ବିଶେଷ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଶକ୍ତି ହୋଇଥିବାରୁ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଅଧିକାର ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ଶକ୍ତିବୃଦ୍ଧି ଦୃଷ୍ଟିରୁ ମହତ୍ତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଥିଲା)

ସେହି ପୃଷ୍ଠାରେ - "It is needless to say that the Cholas in the South rose unto power when Rajendra Chola-1 came to the throne in 1012-1044 A.D. He was contemporary of Bhimaratha (Dakshina Koshala) whose war chariots moved from the Setu (near Cape-Camorin) to the Himalayas." [ଏହା କହିବା ଅନାବଶ୍ୟକ ଯେ, ଦକ୍ଷିଣାତ୍ୟର ଚୋଳ ବଂଶର ରାଜେନ୍ଦ୍ର ଚୋଳ-୧, ୧୦୧୨-୧୦୪୪ ଖ୍ରୀ. ମଧ୍ୟରେ ସିଂହାସନ ଆରୋହଣ କଲାପରେ ଚୋଳମାନଙ୍କ ଉଦ୍ଧାନ ହେଲା ଏବଂ ସେମାନେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହୋଇଉଠିଲେ । ସେ ଭୀମରଥ ଯାହାଙ୍କ ଯୁଦ୍ଧରଥ କୁମାରୀକାର ସେତୁ ଠାରୁ ଆରମ୍ଭକରି ହିମାଳୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଧାବମାନ ହୋଇଥିଲା ତାଙ୍କର ସମସାମୟିକ ଥିଲେ ।

ସୋମବଂଶୀ ରାଜା ମାନେ ଉତ୍କଳକୁ ଜୟ କଲାପରେ ସେମାନଙ୍କ ରାଜଧାନୀକୁ ଉତ୍କଳକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରିତ କରିଥିବା କେତେକ ଐତିହାସିକ ମତବ୍ୟକ୍ତ କରନ୍ତି, ଯାହାକି ସତ୍ୟ ନୁହେଁ । କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ଯାଜପୁର ଠାରେ ମିଳିଥିବା ସୋମବଂଶୀ ରାଜା ମାନଙ୍କ ଏକ "ଚିଜୟ ଶ୍ମ" (Chandesvara Monolithic Pillar: The Subhastambha is located in Chandesvara area of Jajpur town)

ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇଥିବାରୁ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରଦତ୍ତ କେତେକ ତାମ୍ର ଶାସନରେ ରାଜଧାନୀ "ଯଯାତିନଗର" ବୋଲି ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ସୋମବଂଶୀରାଜା ମାନଙ୍କ ରାଜଧାନୀ ଯାଜପୁରରେ ଅବସ୍ଥାପିତ ହୋଇ ଥିଲା ବୋଲି ମତ ଦିଅନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ତାହାମଧ୍ୟ ଭୁଲ ବୋଲି ଐତିହାସିକ ମାନେ ପ୍ରମାଣ କରିଛନ୍ତି । ଦକ୍ଷିଣକୋଶଳର ସୋମବଂଶୀ ରାଜାମାନେ ଉତ୍କଳ ଅଧିକାର କଲାପରେ ଯାଜପୁର ଠାରେ ସେହି ବିଜୟର ସ୍ମୃତିସ୍ୱରୂପ ଉକ୍ତ ବିଜୟସ୍ତମ୍ଭ ନିର୍ମାଣ କରେଇଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କର ରାଜଧାନୀର ନାମ "ଯଯାତିନଗର" ବୋଲି କେବଳ ଯଯାତି, ସିଂହାସନ ଆରୋହଣର ନବମ ବର୍ଷରୁ ୨୪ତମ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତାମ୍ରଶାସନ ମାନଙ୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବାରୁ ତଥା ତା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟକୌଣସି ପୂର୍ବପୁରୁଷ "ଯଯାତିନଗର" ନାମ ବ୍ୟବହାର କରିନଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା ପ୍ରମାଣିତ ହୁଏ ଯେ, ଯଯାତି ମହାଶିବଗୁପ୍ତ ନିଜ ନାଁ ଅନୁସାରେ ରାଜଧାନୀ "ବିନିତ ପୁର"ର (ଏବେକାର ସୋନପୁର ଜିଲ୍ଲାର ବିନକା ଗ୍ରାମକୁ ଐତିହାସିକ ବିନିତପୁର ଭାବରେ ଚିହ୍ନଟ କରାଯାଇଅଛି) ନାମିତ କରିବାକୁ ସେ ପ୍ରୟାସ କରିଥିଲେ । ସୋମବଂଶୀ ରାଜା ମାନେ ସମଗ୍ର ଉତ୍କଳ, କଳିଙ୍ଗକୁ ସେମାନଙ୍କ ଦେଶ ଦକ୍ଷିଣକୋଶଳର ରାଜଧାନୀ ବିନିତପୁରରୁ ହିଁ ଶାସନ କରୁଥିଲେ । ଏହି

୭

ଶ୍ରୀମାନ୍ ରାଜୀବ କୁମାର ମିଶ୍ର (ମଞ୍ଜୁ), ନମୋନାରାୟଣ ଟ୍ରାନ୍ସପୋର୍ଟ, ବରଗଡ଼, କୋଶଳାଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ବିଷୟରେ ଐତିହାସିକ ରାଏବାହାଦୁର ହିରାଲାଲ ତାଙ୍କର ପୁସ୍ତକ Descriptive List of Inscriptions in THE CENTRAL PROVINCES AND BERAR (it might be Bihar) ଯାହାକି ୧୯୧୬ ମସିହାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ନାଗପୁର ସରକାରୀ ପ୍ରେସରେ ମୁଦ୍ରିତ ହୋଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ପୁସ୍ତକରେ ପୃଷ୍ଠା ୯୪ରେ ନିମ୍ନମତେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ।

"It may not be out of place here to discuss the unsettled question of the capital of these kings. In the records of the Somavamsis the phrase 'Srimato Vijaya Katak' occurs, which has been interpreted to mean 'from the victorious Katak, the capital', in preference to its simple meaning 'from the victorious camp.' That the latter is the real meaning clearly appears from the copper-plates of Mahabhavagupta Janamejaya belonging to the 3rd year of his reign (the oldest of all so far found in which the word Skandhavarat has been used instead of the usual Katak). It will be observed from other inscriptions that whenever Kataka is used, the name of the camp (a separate place name) is invariably given, but this is not the case when the charters purport to be issued from Yayatinagara or Vinitapura, which Dr. Fleet considers to be fanciful names of Katak itself. The question has already been discussed by other scholars, and it has been suggested to identify Yayatinagara with the modern Jajpur, but Dr. Fleet has pointed out that this suggestion is untenable, as the inscriptions distinctly imply that Yayatinagara was on the Mahanadi, whereas Jajpur is only

on the Yaitarani, about 50 miles away from the former river." * * * ଉପରୋକ୍ତ ମତାନୁସାରେ ସୋମବଂଶୀ ରାଜା ମାନଙ୍କ ତାମ୍ରଶାସନରେ ରାଜଧାନୀ ଯଯାତିନଗର ମହାନଦୀ କୂଳରେ ଅବସ୍ଥିତ ବୋଲି ସ୍ପଷ୍ଟ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଏଣୁ ମହାନଦୀରୁ ୫୦ ମାଇଲ ଦୂରରେ ଅବସ୍ଥିତ ଯାଜପୁର କେବେ ଯଯାତିନଗର ହୋଇପାରିବନାହିଁ ବୋଲି ଇତିହାସକାର ଡା. ଫ୍ଲିଟ ପ୍ରମାଣ ଦେଇଛନ୍ତି ।

"The alternative name of Yayatinagara was apparently imposed upon it during the reign of one of his prosperous descendants named Yayati, otherwise known as Mahasivagupta. It is noteworthy that prior to his times the name Yayatinagara does not occur in any inscriptions. In fact he himself used the older name (Vinitapura) in the records of the 8th and 9th years of his reign, which fact shows that till then the idea of naming the town after himself had not occurred to him. It was probably somewhere between the 9th and 24th year of his reign that the town changed its name.

Since then the official name seems to have become Yayatinagara, and we have in all four inscriptions mentioning it, two of which belong to the 24th and 28th years of his own reign, and two to the 3rd and 13th year of his son."

ସେମାନଙ୍କର ରାଜଧାନୀର ନାମ "ଯଯାତି ନଗର" ବୋଲି କେବଳ ଯଯାତି ସିଂହାସନ ଆରୋହଣର ନବମ ବର୍ଷରୁ ୨୪ତମ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ତାମ୍ରଶାସନ ମାନଙ୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅବାଧୁତଥା ତା ପୂର୍ବରୁ ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟକୌଣସି ପୂର୍ବ ପୁରୁଷ ଯଯାତିନଗର ନାମ ବ୍ୟବହାର କରିନଥିବା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏହା

ପ୍ରମାଣ ଦେଉଅଛି ଯେ ଯଯାତି ମହାଶିବଗୁପ୍ତ ନିଜ ନାଁ ଅନୁସାରେ ରାଜଧାନୀ ବିନିତପୁରକୁ ନାମିତ କରିବାକୁ ପ୍ରୟାସ କରିବାକୁ ଯାଇ ଯଯାତିନଗର ଉଲ୍ଲେଖ କରିଛନ୍ତି । ଏଣୁ କଟକ ଜିଲ୍ଲାର ଯାଜପୁରର, ସୋମବଂଶୀ ରାଜାମାନଙ୍କ ରାଜଧାନୀ ସହ କୌଣସି ପ୍ରାସଙ୍ଗିକତା ନାହିଁ ।

Many a monarch has endeavoured to change the names of big cities and call them after his own, but the old name has usually asserted the ground, and apparently the same happened with Vinitapura, which name can now be traced in the corrupt form 'Binka'.

ସେହି ପୁସ୍ତକର ପୃଷ୍ଠା ୯୫ରେ ମହାନ, ସୋମବଂଶୀ ମାନଙ୍କ ରାଜଧାନୀ "ବିନିତପୁର" ଓ ବର୍ତ୍ତମାନର ବିନିକା ବିଷୟରେ ନିମ୍ନମତେ ବର୍ଣ୍ଣନା ରହିଛି;

This is a small town in the Sonapur State, 16 miles north of the present capital of that State. It fulfills all the conditions appertaining to Vinitapura. It is on the bank of the Mahanadi, and the river scenery there is beautiful as described in the inscriptions. From Sirpur it is about 100 miles as the crow flies and about 180 by river quite a safe distance to which the ousted family might have removed itself. The two places are so situated that if one fled straight to the east he would meet Binka as the first place on the Mahanadi, as between these two places the river flows in a curve. Binka, moreover, is central to all the camps from which the kings issued their charters. Of the 13 ones so far discovered, 5 were issued from the capital itself, 3 from a pleasure garden, which must have been somewhere

ଶ୍ରୀମାନ୍ ଗୌତମ ଭାଇ, ଦୁଲ୍ଲହନ୍ ବେଙ୍ଗଲ୍, ଆନାଛକ, ବରଗଡ଼, କୋଶଲାଞ୍ଜଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୁଷ୍ପଯୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

in the big groves still to be seen on the outskirts of Binka, 3 were issued from Mursinga or the present Mursinga in the Patna State, about 11 miles from Binka, one from Sonapur and one from Vamandapat or Bamra, 60 miles to the north-east, but this last was issued by a feudatory from his own head-quarters, and he has mentioned his overlord's capital as Yayatinagara. The villages granted, so far as they have been identified, are situated close to and roundabout Binka. The existence of a village named Rajpali (meaning royal hamlet) within a mile of the present Binka town is significant. There are also

remains of a fort close by and a ghat embankment on the Mahanadi. It is remarkable that there are amongst the donees Brahman immigrants from Madhyadesa and even distant Sravasti in Oudh.

ଏହି ସମସ୍ତ ଦିବରଣୀରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୁଏଯେ, ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ସରକାରୀ କଲର ଅପବ୍ୟବହାର କରି, ଐତିହାସିକ ପ୍ରମାଣ ସମୂହକୁ ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ବିକୃତ କରି ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତଙ୍କ ସାମନାରେ ଏକ ମିଛ ତଥା କପୋଳକବ୍ଧିତ କାହାଣୀକୁ ଇତିହାସ ରୂପରେ ପରିବେଷିତ କରିବାର, ତଥା କୋଶଳାଞ୍ଚଳର ସରଳବିଶ୍ୱାସୀ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ହୀନମନ୍ୟତା

ବୃଦ୍ଧି କରିବା ପ୍ରୟାସ କରିବା କେତେଦୂର ସମୀଚୀନ । ଏହା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟର ବିଷୟ ଯେ ଏହି ଅଞ୍ଚଳର ଲୋକଙ୍କୁ ଆଜି ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ପରିଚୟର ପ୍ରମାଣ ଖୋଜି ସେମାନଙ୍କ ସାମ୍ନାରେ ରଖିବାକୁ ପଡୁଛି । ଇତିହାସ ସହ ସ୍ୱାଭିମାନ, ସ୍ୱାଭିମାନ ସହ ସଂସ୍କୃତି, ଏହିପରି ଭାବରେ ସେ ଅନ୍ୟାୟର ଫଳ ଭୋଗ କରିଚାଲିଛି ଏହି ସମାଜ । ନିଜର ଇତିହାସ ପଢିବା ସମସ୍ତଙ୍କର ମୌଳିକ ଅଧିକାର ଏବଂ କୋଶଳ ଇତିହାସକୁ ପାଠ୍ୟକ୍ରମରେ ସାମିଲ କରାଯିବା ନିହାତି ଆବଶ୍ୟକ ମନେହୁଏ ।

♦ ଏହ୍ନେ/ଜେଟ, ବରଗଡ଼

ସିଶୋଲ ବନାମ କୋଶଳାଞ୍ଚଳର ଜଳସଂପଦର ସୁବିନିଯୋଗ

■ ରଂଗାଧର ପଣ୍ଡା

କଅଣ ପାଇଁ କୁହାଯାଉଛି, ମହାନଦୀ ବକ୍ଷରେ ୩୨୦ ମେଗାଓର୍, ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଦେଓଗାଁ, କପାଶିରା ଓ ଗୋଧନେଶ୍ୱର ଠାରେ ତିନୋଟି ବେରେଜ ହେବ ? ତିନିଲିମା ବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରଠାରୁ ଯଥାକ୍ରମେ ଦେଓଗାଁ- ୧୯, କପାଶିରା - ୫୫ ଓ ଗୋଧନେଶ୍ୱର - ୯୪ କିଲୋମିଟର । ଅତୀତରେ କୁହାଯାଇଥିଲା ମହାନଦୀର ସୁବଳୟାରେ ଏକ ବେରେଜ ନିର୍ମାଣ କରି ଦଶଲକ୍ଷ କ୍ୟୁସେକ୍ ଜଳକୁ ଅଟକାଇ ପାଞ୍ଚଲକ୍ଷ ହେକ୍ଟର ଋଷ ଜମିକୁ ଜଳସେଚନ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯିବ । ଏକଥାରେ ଗୋଟିଏ ଲୋକର କ୍ଷତି ହେବନାହିଁ, କିନ୍ତୁ କୋଟିଏ ଲୋକ ଉପକୃତ ହେବେ । ଆଜି ଅଗଷ୍ଟ ମାସର ଚତୁର୍ଥ ସପ୍ତାହ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ବେଳକୁ ଓଡ଼ିଶାର ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରମାନେ ପାଣି ଅଭାବରୁ ଅଟକଳ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନର ଲକ୍ଷ୍ୟର ତିନିଭାଗରୁ ଏକଭାଗ ବିଜୁଳି ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କରିପାରୁଛନ୍ତି । ଯଥା

କୋଲାବ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ର-୩୨୦ ମେଗାଓର୍, ସ୍ଥାନରେ ୨୩ ମେଗାଓର୍, ଲକ୍ଷ୍ମୀବତୀ ୬୦୦ ମେଗାଓର୍, ସ୍ଥାନରେ ୯୩ ମେଗାଓର୍ । ଅନ୍ୟ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କ ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ଜଳଭଣ୍ଡାରର ଜଳସ୍ତର କମ୍ ଥିବାରୁ ଏବଂ ଯନ୍ତ୍ରପାତିର ମରାମତି ଅଭାବରୁ ।

ଯଦି କେବଳ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ, ତା' ପୁଣି ୩୨୦ ମେଗାଓର୍, ତାହାହେଲେ ଉକ୍ତ ତିନୋଟି ବେରେଜ ନ ହେବା ଉଚିତ, ଯାହାପାଇଁ ଉତ୍ତରୋଚି ଜିଲ୍ଲା ଲୋକଙ୍କର ଅସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ ପାଇଛି । ସରକାରଙ୍କ ଚିନ୍ତାଧାରା ପ୍ରଚ୍ଛନ୍ନ ଭାବରେ ଖୋଲାଖୋଲି ହେବା କଥା । ହେଉନାହିଁ । ଏଣୁ ଲୋକେ ସରକାରୀ କଳକୁ ସହଜରେ ବିଶ୍ୱାସ କରିପାରୁ ନାହାନ୍ତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଯେତେ ମହତ୍ତ୍ୱ ହେଉ ପଛେ । ରେଙ୍ଗାଲି ଡେମ୍ ତିଆରି ହେଲା । କୁହାଗଲା ଡେମ୍‌ର ବାମ ଓ ଡାହାଣ ପଟେ ପାଲଲହଡ଼ା, ଦେବଗଡ଼

ଅଞ୍ଚଳର କିଛି ଜମିକୁ ପାଣି ଦିଆଯିବ । ଏଥିପାଇଁ ଆନୁସଙ୍ଗିକ ସର୍ତ୍ତେ ଓ କିଛି ପ୍ରସ୍ତୁତି ମଧ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରାଗଲା । କିନ୍ତୁ ପରେ କୁହାଗଲା ଜଳଭଣ୍ଡାରରୁ ଜଳ ଜଳସେଚନ ପାଇଁ ଦିଆଗଲେ, ବିଜୁଳି ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନରେ ବାଧାହେବ । ଶାଠିଏ ଦଶକରେ ଟିକରପଡ଼ା ନଦୀବନ୍ଧ ପ୍ରବଳ ବିରୋଧର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ବନ୍ଦ ହେଲା, ଯାହାଦ୍ୱାରା ବୌଦ୍ଧ, ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁର ଓ ଆଠମଲ୍ଲିକ ସହର ସହିତ ଶହଶହ ଗ୍ରାମ ଜଳଭଣ୍ଡାରରେ ବୁଡି ଯିବାରୁ ରକ୍ଷା ପାଇଛନ୍ତି । କାହିଁକି ଥରକୁ ଥର ମହାନଦୀ ଉପରେ ଆଉ ବନ୍ଧ କରାଯିବାର ଚିନ୍ତା କରାଯାଉଛି ? ଲୋକେ ଭାବୁଛନ୍ତି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଆଉ କିଛି ଆଇପାରେ ।

ବିଦ୍ୟୁତ୍‌ର ଚାହିଦା ମେଘାଜବା ପାଇଁ ଚିନ୍ତା, ତେବେ ବିଭିନ୍ନ କଂପାନୀ ସହିତ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ ତଳୁ ଏବଂ ଏବେ ମଧ୍ୟ ୩୧ଟି ଚୁକ୍ତି ସ୍ୱାକ୍ଷରିତ ହୋଇ ସାରିଛି ୩୬୫୫୫ ମେଗାଓର୍ ବିଜୁଳି ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ।

F

ଶ୍ରୀମାନ୍ ପ୍ରମୋଦ ମେହେର, ସମଲେଶ୍ୱରୀ ବସ୍ତାଳୟ, ସେଲଟେକ୍ ଅଫିସ୍ ଛକ, ବରଗଡ଼, କୋଶଳାଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଏବେ ନାଲକୋ ମଧ୍ୟ ପ୍ରକାଶ କରିଛି ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାରେ ବାର୍ଷିକ ଛନିୟତ ଟନ୍ ଷମତା ବିଶିଷ୍ଟ ସେଲଟର ପ୍ଲାଣ୍ଟ ନିର୍ମାଣ କରି ସେହି ସ୍ଥାନରେ ୧୨୬୦ ମେଗାଓୟର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ କରିବ । ଏବେ ନାଲକୋ ୧୨୦୦ ମେଗାଓୟର ବିଦ୍ୟୁତ୍ ମଧ୍ୟ ଉତ୍ପାଦନ କରୁଛି । ତୁଳି ସବୁକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲେ ମନେହୁଏ ଓଡ଼ିଶା ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନରେ ଏକ ବଳକା ରାଜ୍ୟ ହେବ ।

ଏହା ବାହାରେ ଆମେ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ଥିବା ପ୍ରଚୁର କୋଇଲା ସଂପଦକୁ ନେଇ ଚାପକ କେନ୍ଦ୍ର କରିପାରିବା । ଏ ମଧ୍ୟରେ ଏମ୍.ସି.ଏଲ୍. ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାରେ ତା'ରି କୋଇଲା ଉଦ୍ଧାର ନିକଟରେ ୧୮୦୦ ମେଗାଓୟର ଉତ୍ପାଦନ ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସିଛି । ଏହା ବାହାରେ ପବନ ଉଦ୍ଧାର ଶକ୍ତିକେନ୍ଦ୍ର, ରାଜ୍ୟର ଅନେକ ଜଳପ୍ରପାତରୁ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ, ସୂର୍ଯ୍ୟ କିରଣରୁ, ଗୋବର ଗେଷ ପ୍ଲାଣ୍ଟରୁ, ଆମେ ବିଦୁଳି ଶକ୍ତି ପାଇପାରିବା । ପୁଣି ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଚୟନ କରି ଭାରତର ଆଣବିକ ନିଗମକୁ ଅନୁରୋଧ କରି ଆଣବିକ କେନ୍ଦ୍ର ସ୍ଥାପନ କରି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନରେ ଭାଗ ନେଇପାରିବା । ଏଥିରେ ବିପଦର ଆଶଙ୍କା ଯଦିଓ ରହିଛି, ଉପଯୁକ୍ତ ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଏବଂ ଉପଯୁକ୍ତ ସ୍ଥାନ ଚୟନ କଲେ ବିପଦକୁ ଏଡ଼େଇ ଦିଆଯାଇ ପାରିବ । ସବୁ ଆଣବିକ କେନ୍ଦ୍ର କଅଣ ଜାପାନର ଫୁକୁସାମା କେନ୍ଦ୍ର ପରି ବିପଦରେ ପଡ଼ିବେ ? ସେଠି ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟରେ ୯.୧ ମେଗ୍ରିଭ୍ୟୁତ୍ ଭୂମିକମ୍ପ ଓ ତା'ରି ପ୍ରଭାବରେ ସୁନାମା ଫୁକୁସାମାର ୪ଟି ଆଣବିକ କେନ୍ଦ୍ରର କୁଲିଙ୍ଗ ସିଷ୍ଟମକୁ ଭାଙ୍ଗି ଧୂସ୍ରବିଧୂସ୍ର କରିବାରୁ ବିଶ୍ଵୋତ୍ତରଣରେ ୬୦କିମି. ବ୍ୟାସାର୍ଦ୍ଧ ଅଂଚଳର ମାଟିରେ ବିକିରଣର ବିଷକ୍ରିୟା ରଚିଗଲା । ଏହାକୁ ନେଇ ଧନଜନର ବିପୁଳ କ୍ଷତିକୁ ନେଇ ସାରାବିଶ୍ଵ ସ୍ତବ୍ଧ ହେଲା । ବିପଦ ଆଇ ମଧ୍ୟ ଲୋକେ ରେଳଗାଡ଼ି, ଉଡ଼ାଜାହାଜ ଓ ଗାଡ଼ି ମଟରରେ ଯା'ଆସ କରୁଛନ୍ତି । ସେମିତି

କେବେ କେଉଁଠି ଭୂମିକମ୍ପ ହେବ, ଅନେକ ଆଗରୁ ଆମେ ଜାଣି ପାରିବାନାହିଁ । ହୀରାକୁଦ ଜଳଭଣ୍ଡାର ମଧ୍ୟ ଭୂମିକମ୍ପ ପ୍ରବଣ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅଛି । ଏକ ଫଲ୍ଟ ଲାଇନ ତା' ମଧ୍ୟ ଦେଇ ଯାଇଛି । ପୁଣି ହୀରାକୁଦ ଜଳଭଣ୍ଡାରର ଦିନେ ପୋତି ହେବ । କେବେ ଭାଙ୍ଗି ବି ଯାଇପାରେ । ସେ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଡେଲଟା ଏରିଆ ସହିତ ଆମ ଅଞ୍ଚଳର ସହର, କଟକ ଭୁବନେଶ୍ଵର ଅବସ୍ଥା କଅଣ ହେବ ? ଏଥିପାଇଁ ବୋଧହୁଏ ମହାନଦୀରେ ବେରେଜ, ବନ୍ଧ କଥା ଚିନ୍ତା କରାଯାଉଥିବ । ପ୍ରଧାନତଃ ତଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ରବିଚାଷ ବ୍ୟାପକ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ କଳକାରଖାନାକୁ ଜଳଯୋଗାଣ ପାଇଁ ମହାନଦୀ ବନ୍ଧରେ ବନ୍ଧ ବା ବେରେଜ କଥା କୁହାଯାଉଛି । ଏବେ ମଧ୍ୟ ତଳ ଅଞ୍ଚଳରେ ମହାନଦୀ ପାଣି ଦ୍ଵାରା ନଅଲକ୍ଷ ଏକରରୁ ଅଧିକ ଜମିକୁ ରବିଚାଷ ପାଇଁ ଜଳ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି । ସମଲ ବେରେଜ ପାଣିରେ ଅନୁଗୋଳ, ତାଳଚେର, କାମାକ୍ଷାନଗର, ବେଙ୍କାନାଳ, ହିନ୍ଦୋଳ, ଆଠଗଡ଼, ତିରିରିଆ, ବଡ଼ସା, ନରସିଂହପୁରର କିଛି, କେନ୍ଦୁଝର ଓ ଯାଜପୁର ଅଞ୍ଚଳକୁ ପାଣି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି ତାରି ବାମ ଦାହାଣ କେନାଲ ଦ୍ଵାରା । ଏହି ସମଲ ବେରେଜ ପାଣି ମହାନଦୀର ଦକ୍ଷିଣ କୂଳର ନୟାଗଡ଼, ଖୋର୍ଦ୍ଧା, ଗଂଜାମ ଓ ପୁରୀ ଜିଲ୍ଲାକୁ ଯାଇପାରୁନାହିଁ । ଏଣୁ ମହାନଦୀରେ ବେରେଜ, କେତେବେଳେ ସୁବଳୟା, ପୁଣି କେତେବେଳେ ମଣିଉଦ୍ରା ଏବଂ ଏବେ ସିଣ୍ଡୋଲର ତିନୋଟି ବେରେଜ କଥା କୁହାଯାଉଛି ।

ଯଦି ମହାନଦୀରେ ବନ୍ୟାର ପ୍ରତିରୋଧ କଥା ଚିନ୍ତା କରାଯାଉଛି, ତେବେ ମହାନଦୀରେ ପ୍ରବାହିତ ଘରିଭାଗରୁ ମହାନଦୀ ପାଣି ତେଲନଦୀ ଯୋଗାଇଥାଏ । କାହିଁକି କେଜାଣି ସାଧାରଣତଃ ତେଲ ନଦୀ ବନ୍ୟା ପ୍ରକୋପ ଏବଂ ମହାନଦୀ ବନ୍ୟାରେ ଏହାରି ପ୍ରମୁଖ ସ୍ଥାନ ତାହା ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କ

ମନକୁ ଆସିନଥାଏ । ୧୮.୯.୨୦୦୮ ସନ୍ଧ୍ୟା ୬ଟାରେ ମହାନଦୀ କୂଳ ଖଇରମାଲଠାରେ ସେକେଣ୍ଡକୁ ଜଳ ପ୍ରବାହ ଥିଲା ୧୩ଲକ୍ଷ କ୍ୟୁସେକ୍ । ଖଇରମାଲ ଉପରକୁ ସୋନପୁର ଠାରେ ତେଲନଦୀ ପ୍ରତି ସେକେଣ୍ଡରେ ୧୧ଲକ୍ଷ ୯୨ ହଜାର କ୍ୟୁସେକ୍ ପାଣି ମହାନଦୀକୁ ଅଜାଡୁଥିଲା ('ସମ୍ବାଦ' ୧୯.୯.୨୦୦୮) ୪.୭.୦୬ରେ ମହାନଦୀର ଖଇରମାଲଠାରେ ୬ଲକ୍ଷ ୩୪ହଜାର କ୍ୟୁସେକ୍ ଜଳ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିବା ବେଳେ, ସେଇଦିନ ତେଲନଦୀ କୂଳ ପଥରିଆଠାରେ ପାଣି ଯାଉଥିଲା ସେକେଣ୍ଡକୁ ୬ଲକ୍ଷ ୩୦ ହଜାର କ୍ୟୁସେକ୍ । ୧୯୮୨ରେ ମହାନଦୀର ମୁଣ୍ଡଳୀଠାରେ ମହାନଦୀର ସର୍ବାଧିକ ପ୍ରବାହ ଥିଲା ୧୫ଲକ୍ଷ ୮୪ ହଜାର କ୍ୟୁସେକ୍ ପ୍ରତି ସେକେଣ୍ଡରେ । ୨୦.୯.୨୦୦୮ ସେଇ ମୁଣ୍ଡଳୀ ଠାରେ ମହାନଦୀ ପ୍ରବାହ ଥିଲା ୧୫ଲକ୍ଷ ୮୨ହଜାର କ୍ୟୁସେକ୍ । ହୀରାକୁଦର ୪୬ଟି ଗେଟ୍ ଖୋଲାଯାଇ ପାଣି ଛାଡ଼ି ଦିଆଯାଉଥିଲା ୬ଲକ୍ଷ ୯୧ ହଜାର କ୍ୟୁସେକ୍ ପ୍ରତି ସେକେଣ୍ଡରେ ସେଇଦିନ ଯେହେତୁ ହୀରାକୁଦ ଜଳଭଣ୍ଡାର ଜଳସ୍ତର ଛୁଇଁ ଥିଲା ସନ୍ଧ୍ୟା ୬ଟାକୁ ୬୨୯.୮୭ ଫୁଟ୍ । ସର୍ବୋଚ୍ଚ ସ୍ତର ହେଉଛି ୬୩୦ଫୁଟ୍ ଏବଂ ହୀରାକୁଦ ଜଳଭଣ୍ଡାରକୁ ଉପର ଅଞ୍ଚଳରୁ ପାଣି ଆସୁଥିବା ୬ଲକ୍ଷ ୪୦ ହଜାର କ୍ୟୁସେକ୍ । ଏହି ସମୟ ଗେପ୍ ଡେଲଟା ଏରିଆକୁ ମହାନଦୀ ଭୟାବହ ବନ୍ୟାରୁ ବଂଚାଇ ରଖିଥିଲା ।

ଯେଉଁ ତେଲନଦୀର ବନ୍ୟାଜଳ ମହାନଦୀ ବନ୍ୟାପାଇଁ ଦାୟି ତା'ରି ଉପରେ କୌଣସି ବେରେଜ ବା ବନ୍ଧଟାଏ ନାହିଁ । ତା'ରି ଶାଖା ଉଦନ୍ତୀ, ଶଗଡ଼ା, ଗହଳ, ଖଡ଼ଙ୍ଗ କାରଭାଜଲାଡ଼, ଶନଗଡ଼ ଉପରେ କୌଣସି ବେରେଜ ବା ବନ୍ଧ ନାହିଁ । ଉଦନ୍ତୀ, ଶଗଡ଼ା, ଗହଳ ଓ ଖଡ଼ଙ୍ଗ ନଦୀ ତିର ପ୍ରବାହିତ । ବର୍ଷା ଦିନରେ କେବଳ

ଶ୍ରୀମାନ୍ ସୁଶିଲ ମିରସାନା, ଶଂଖା ସିନ୍ଦୁର, ଆନାଛକ, ବରଗଡ଼, କୋଶଲାଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଜଳ ପ୍ରବାହିତ ହେଉଥିବା ବାରଭାଇଲାଡ଼ ନଦୀ ଉପରେ ଉପରିମୁଣ୍ଡ ଏକ ଛୋଟ ବନ୍ଧ କରାଯାଇଛି । ସେମିତି ସୁକତେଲ ନଦୀ ଉପରେ ଖପ୍ରାଖୋଲ ନିକଟରେ ତଥା ଉପର ଅଂଚଳରେ ଏ କେତେ ବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଏକ ବନ୍ଧ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଲୁଅର ଶୁକତେଲ ନଦୀବନ୍ଧ କାମ ବି ବନ୍ଦ ରହିଛି । ଉଦତ୍ତୀ ନଦୀ ଉପରେ ସିନାପାଲି ଉପରି ମୁଣ୍ଡରେ ଏକ ବନ୍ଧ ପାଇଁ ୧୯୫୮ରେ ସର୍ବୋଚ୍ଚ ହୋଇ ଦୃତୀୟ ପଞ୍ଚବାର୍ଷିକ ଯୋଜନାରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିଲା ଯାହା ପ୍ରାୟ ଦୁଇଲକ୍ଷ ଏକର ଗୁଣଜମିକୁ ଜଳ ସେଚିତ କରିଥାନ୍ତା, ତାହା ହେଲାନାହିଁ । ଖରିଆର, ସିନାପାଲି, ବୋଡ଼େନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଗୁଣର କୁମାରତ ମରୁଡ଼ି ଯୋଗୁଁ ୧୯୬୬ରେ ମରୁଡ଼ି ପଡ଼ିଥିଲା ଏବଂ ଏହା ଶ୍ରୀମତୀ ଇନ୍ଦିରାଗାନ୍ଧିଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କରିଥିଲା, ୧୯୯୫ରେ ରାଜୀବ ଗାନ୍ଧି ଓ ସୋନିଆ ଗାନ୍ଧି ଅଞ୍ଚଳ ପରିଦର୍ଶନ କରି ବିସ୍ମିତ ହୋଇ ଏକ ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ ଫିଲ୍ କରିଆରେ ଅଞ୍ଚଳର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲେ, ସେଇ ଉଦତ୍ତୀ ନଦୀ ଆଉ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେମିତି ପଡ଼ି ରହିଛି । ଏବେ ପ୍ରସ୍ତାବ ରହିଛି ଉଦତ୍ତୀ ନଦୀରେ ଏକ ଛୋଟ ଧରଣର ଜଳଭଣ୍ଡାରଟିଏ କରିବାକୁ ।

ଶଗଡ଼ା ନଦୀ ଉପରେ ଭାମଖୋଜ ବା ଶଗଡ଼ା ଗ୍ରାମ ପାଖରେ ଏକ ନଦୀବନ୍ଧ କରାଯାଇ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଉତ୍ପାଦନ ସହିତ ଭବାନୀପାଟଣା, ନର୍ଲା ଓ କେସିଙ୍ଗା ବ୍ଲକର ଗୁଣଜମିକୁ ଜଳ ଯୋଗାଣ କରାଯାଇ ପାରିବ । ଶଗଡ଼ାନଦୀ ଚିର ସ୍ରୋତା ପୁଣି ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ପ୍ରକଳ୍ପର ପାଣି ଗୁଣଜମି ଦେଇ ଏହି ନଦୀକୁ ବୋହି ଆସୁଛି । ନାଗାବଳୀ ନଦୀର ପ୍ରବାହକୁ ଅଧିବାଚର ଡାଇଭରସନ୍ କରି ଏହି ଶଗଡ଼ା ନଦୀରେ ପକାଇଲେ ଅଧିକ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ ସହିତ ଅଧିକ ଗୁଣଜମିକୁ ଜଳ ଯୋଗାଣ କରାଯାଇପାରିବ । ନାଗାବଳୀ ନଦୀର ପାଣି ଅଯଥାରେ ସମୁଦ୍ରକୁ ଯାଇ ମିଶୁଛି ଆନ୍ଧ୍ରର

ଶ୍ରୀକାକୁଳମ୍ ଜିଲ୍ଲାରେ ।

ଚିରସ୍ରୋତା ଉତେଇ ନଦୀ ମ. ରାମପୁର (କଲାହାଣ୍ଡି) ଅଂଚଳର ପାହାଡ଼ ଜଙ୍ଗଲରୁ ବାହାରି ପର୍ଯ୍ୟଟନସ୍ଥଳୀ ବେଲଖଣ୍ଡି ନିକଟରେ ତେଲଦନୀରେ ପଡ଼ିଛି । ଏହି ଉତେଇ ନଦୀରେ ଏକ ଡାଇଭରସନ୍ ଓୟେର କରି, କଲାମୁଣ୍ଡା ବ୍ଲକ, ମ. ରାମପୁର ବ୍ଲକ ଓ ବଲାଙ୍ଗିର ଜିଲ୍ଲାର ଗୁଡ଼ଭେଲା ବ୍ଲକରେ କିଛି ଅଞ୍ଚଳର ୬୦ ହଜାର ଏକର ଗୁଣଜମିକୁ ଖରିପ ଋତୁରେ ଜଳଯୋଗାଣ କରାଯାଇଛି । ଜଳ ଭଣ୍ଡାର ନ କରି ଏହି ନଦୀର କ୍ଷମତାକୁ ସଂକୁଚିତ କରାଯାଇଛି ବରଂ ।

କଲାହାଣ୍ଡିର ମ. ରାମପୁର ବ୍ଲକ ହେତକ୍ବାଟରରୁ ବାଲିଗୁଡ଼ା ରାସ୍ତାରେ ୧୭ କିଲୋମିଟର ଦୂରେ ରାସ୍ତାକଡ଼ରେ ଗଭୀର ଜଙ୍ଗଲ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଫରେଷ୍ଟ ଡାକବଙ୍ଗଳା ଅଛି । ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ ରାସ୍ତାର ଅପରପାର୍ଶ୍ୱରେ ଉର୍ଲାଦାନୀ ଗ୍ରାମ ରହିଛି । ଏ ସଭିଏଁ ଉର୍ଲାଦାନୀ ରିଜର୍ଭ୍ ଫରେଷ୍ଟ ସୀମା ମଧ୍ୟରେ । ବଙ୍ଗଳାର ଦକ୍ଷିଣ-ପଶ୍ଚିମ ପଟେ ଅଳ୍ପ ଦୂରରେ, ପ୍ରାୟ ଦୁଇଫଲ୍‌ଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଚିରସ୍ରୋତା ଉତେଇ ନଦୀ ପଶ୍ଚିମକୁ ବୋହି ଯାଇଛି । ବଙ୍ଗଳାର ପୂର୍ବ ପଟେ ପ୍ରାୟ ଏକ କିଲୋମିଟର ଦୂରେ ଚିର ସ୍ରୋତା ରାହୁଲ ନଦୀ ବାଲିଗୁଡ଼ା ଅଂଚଳରୁ ବୋହି ଯାଇଛି ‘ବୃଷରା’ରୁ ୪କି.ମି. ତଳେ ତେଲନଦୀରେ ମିଶିବାକୁ । ଏହି ଦୁଇନଦୀ (ତେଲ ଓ ରାହୁଲ) ମୁହାଣରେ ‘ଖାରବେଲଗଡ଼’ର ଧୂସପ୍ରାପ୍ତ ଐତିହାସିକ ସ୍ମାରକୀ ସବୁ ରହିଛି । ଏଠାରେ କହିବାର କଥା - ଏହି ଉର୍ଲାଦାନୀ ଫରେଷ୍ଟ ବଙ୍ଗଳା ପାଖରେ ରାହୁଲ ଓ ଉତେଇ ନଦୀ ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତା ପ୍ରାୟ ଏକ କି.ମି. । ଏକ ବିଶାଳ ମାଟିବନ୍ଧ ନିର୍ମାଣ କରି ଏକ ପ୍ରକାଶ ଜଳଭଣ୍ଡାର ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇ ପାରିବ ଜଙ୍ଗଲ ପତିତ ଜମି ଏବଂ ଅଳ୍ପ ଚାଷଜମିକୁ ବୁଢ଼ାଇ ।

ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ୍ୟତ ଏତେ ଉଚ୍ଚକମର ଯେ ତାହା ଏବେଠୁ ଚିତ୍ତା

କରାଯାଇ ନପାରେ । ଏହାର ପାଣି କଲାହାଣ୍ଡିର ମ.ରାମପୁର, ନର୍ଲା ବ୍ଲକ, କଲାମୁଣ୍ଡା ବ୍ଲକ ଅଂଚଳକୁ, ବଲାଙ୍ଗିର ଜିଲ୍ଲାର ଗୁଡ଼ଭେଲା ବ୍ଲକ, ଖଡ଼ଙ୍ଗ ଓ ତେଲ ନଦୀରେ ଆନିକଟ ନିର୍ମାଣ କରି ବଲାଙ୍ଗିର ଜିଲ୍ଲା, ସୋନପୁର ଜିଲ୍ଲା ଓ ବୌଦ୍ଧ ଜିଲ୍ଲାର ବ୍ୟାପକ ଅଂଚଳକୁ ଜଳଯୋଗାଣ କରାଯାଇ ପାରିବ । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପ ଦ୍ୱାରା ବିସ୍ତାପିତ ପରିବାର ସଂଖ୍ୟା ବହୁତ କମ୍ ହେବ । ଋଗୋଟି ଜିଲ୍ଲାର ଉପାନ୍ତ ଓ ଚିର ଅବହେଳିତ ଅଂଚଳ ପ୍ରଚୁର ଭାବରେ ଉପକୃତ ହେବେ । ଉର୍ଲାଦାନୀ ଫରେଷ୍ଟ ବଂଗଳା ନିକଟସ୍ଥ ଉର୍ଲାଦାନୀ ଗ୍ରାମ ନିକଟରେ ରହିଛି, କନ୍ଧନେତା ଆଦ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମୀ ଓ ଶହୀଦ ରିୟୋମାଝି ଓ ତାକୁ ମୁକୁଳାଇବାକୁ ଆସି ବ୍ରିଟିଶ୍ ସୈନ୍ୟଙ୍କ ସହିତ ସଂଗ୍ରାମ କରି ଶହୀଦ ହୋଇଥିବା ଶହଶହ କନ୍ଧ ସଂଗ୍ରାମୀଙ୍କ ରକ୍ତ ରଞ୍ଜିତ ମାଟି, ଯା ଉପରେ ଏକ ସ୍ମାରକୀ ଏବେ ନିର୍ମାଣ କରି ୧୮୫୫ଖ୍ରୀ.ର ଘଟଣାକୁ ଉଦ୍ଧାରିତ କରି ରଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଛି । କୃତ୍ ନେତୃତ୍ୱ ଅଭାବରୁ ଓ ଲୋକଙ୍କ ସଚେତନତା ଅଭାବରୁ ଏହି ଅଂଚଳ କେତେ ଶତାବ୍ଦୀର ପଛରେ ରହିଛି ମନେହୁଏ । ଏହି ନଦୀଦ୍ୱୟର ମିଳିତ ସ୍ରୋତ ଯଥେଷ୍ଟ ଜଳ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଶକ୍ତି ଉତ୍ପାଦନ କ୍ଷମ ଏବଂ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶ ମଧ୍ୟ ଖୁବ୍ ସହଯୋଗୀ । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ପାଇଁ ଏହାଠୁ ଲୋଭନୀୟ ସ୍ଥଳୀ ଆମ ରାଜ୍ୟରେ ପ୍ରାୟ ବିରଳ । ଯୁଗ ଯୁଗ ଧରି ଏହି ଅଂଚଳର ଲୋବେନଗଡ଼ ଅଂଚଳ ଯାହା ସମୁଦ୍ର ପତ୍ତନଠାରୁ ୧୫୦୦-୨୦୦୦ ଫୁଟ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱରେ, ସେଠିକାର ଢଙ୍ଗରିଆ କନ୍ଧ କେତେକ ପୁରୁଷ ପୁରୁଷ ଧରି ଗଛ ଉପରେ ଘରସଂସାର କରି ରହିଆସୁଛନ୍ତି । ଜୀବନ ଓ ମରଣ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ବୁଝିବାକୁ ସେମାନେ ଅକ୍ଷମ । ଆମରି ଆଧୁନିକତା ଏମାନଙ୍କୁ ଯେମିତି ଅତୀତକୁ ଠେଲି ଦେଉଛି

ମନେହୁଏ ।

ଚିରସ୍ରୋତା ଖଡ଼ଜାନଦୀ ବଲାଙ୍ଗିର ଓ ବୌଦ୍ଧ ସୀମା ଛୁଇଁ ଓହ୍ଲାଇ ଆସିଛି ସେଇ ବାଲିଗୁଡ଼ା ଅଂଚଳରୁ ଏ ତେଲ ନଦୀରେ ମିଶିଛି ରାହୁଳ ନଦୀର ମିଶ୍ରଣ ସ୍ଥାନରୁ ପ୍ରାୟ ଦୁଇ କି.ମି. ତଳେ । ଏହି ନଦୀରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ବେରେଜ ବା ନଦୀବନ୍ଧ ନାହିଁ । ଏହି ଉପଲକ୍ଷେ ତଥା ତେଲ, ରାହୁଳ; ଖଡ଼ଜା ଓ ଉତ୍ତେଜ ଅଂଚଳ ଜଙ୍ଗଲ ଓ ଛୋଟବଡ଼ ପାହାଡ଼ ସାନବଡ଼ ଉପ-ଉପତ୍ୟକାରେ ଭରା ଏବଂ ହାତୀମାନଙ୍କ ଆଦିମ ବାସସ୍ଥାନ । ପୂର୍ବପଟେ ରହିଛି ବାଲିଗୁଡ଼ା ସବୁଜି ଭିଜନ୍ର ପାର୍ବତ୍ୟ ଅଂଚଳ । ଖଡ଼ଜା ନଦୀରେ ଏକ ପୋଲ ତିଆରି ସରିନି ସିନ୍ଧୁଗୋରାଠାରେ । ରାହୁଳ ନଦୀରେ ବଲାଙ୍ଗିର ଜିଲ୍ଲା ବା କଳାହାଣ୍ଡି ଜିଲ୍ଲାରେ କୌଣସି ପୋଲନାହିଁ । ଅଳ୍ପ ଅଳ୍ପ ଋଷଜମି ରହିଛଇ କିନ୍ତୁ ପାଣି ଅଭାବରୁ ଫସଲ ମରୁଚି । ବର୍ଷାପାଣି ନଈମାନଙ୍କରେ ବୋହି ଯାଉଛି ତେଲ ନଦୀକୁ ଓ ସେଠୁ ମହାନଦୀକୁ ।

ବଲାଙ୍ଗିର ଜିଲ୍ଲାର ଲୋଅର ବାରଭାଇଲାଡ଼ ସର୍ଭେ ସରିଛି ୧୯୫୮ ମସିହାରେ ଏକ ନଦୀବନ୍ଧ ନିର୍ମାଣ ପାଇଁ । ଏ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କୌଣସି କାମ ଆରମ୍ଭ ହୋଇନାହିଁ, ହେବାର ନା ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ବର୍ଷାଦିନରେ ଏ ନଦୀରେ ପ୍ରବଳ ବନ୍ୟା ଆସେ । ସଇଁତଲା ଉପରଦିଗେ ନଦୀ

ଧାନବିଲ ଚିରିପାଡ଼ି ଅନ୍ୟ ଏକଧାର ସୃଷ୍ଟି କରିଛି । ନଦୀବନ୍ଧ ସେପଟରେ ନାହିଁ । ସଇଁତଲାପଟ ନଈବନ୍ଧ ଆଣ୍ଟୁଏ ଉତ୍ତର । ଲାଁଚଟ ଓ ପାଇକସମରା ଋଷ ଜମି ବାରଭାଇଲାଡ଼ ନଦୀ ବନ୍ୟାରେ ପ୍ରଭାବିତ ହୁଏ । ଏ ପାଖରେ ନଦୀବନ୍ଧ ନାହିଁ । ଲୁଅରବାର-ଭାଇଲାଡ଼ ନଦୀବନ୍ଧରୁ ସଇଁତଲା, ଦେଓଗାଁ ଓ ଗୁଡ଼ଭେଲା ବ୍ଲକ୍‌ର ଅନେକ ଗାଁ ଋଷଜମିକୁ ଜଳଯୋଗାଣ କରାଯାଇପାରନ୍ତା ।

ଶୂନଗଡ଼ ନଦୀ ବନ୍ଧପଡ଼ାର ଅନେକ ଉପର ଅଂଚଳର ଆସି ଏକ ଉର୍ବର ଉପତ୍ୟକା ଦେଇ ଯାଇ ମିଶିଛି ତୁଷରା ନିକଟରେ, ରାହୁଳ ମିଶ୍ରଣ ସ୍ଥଳୀର ଉପରକୁ । ଏ ନଦୀରେ ମଧ୍ୟ କୌଣସି ବେରେଜ ବା ନଦୀବନ୍ଧ ନାହିଁ ଯଦିଓ ଅନେକ ଗ୍ରାମର ଉର୍ବର ଋଷଜମି ନଦୀର ଦୁଇକୁଳରେ ଭରି ରହିଛି । ପାଣିର ଅଭାବରେ ଉର୍ବର ଶସ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରର ଫସଲ ମରିଯାଏ । ଅନ୍ତତଃ ଗୋଟିଏ ଖରିଫ ଫସଲ ବଂଚାଇବାକୁ ନଦୀର ସ୍ଥାନେ ଗେଟେଡ଼ ବେରେଜ ନିର୍ମାଣ ହେବା କଥା ।

ଏହା ବ୍ୟତୀତ ରହିଛି ଅନେକ ଯୋର, ଛୋଟବଡ଼ ନାଳ ଓ ଝର । ସେ ସବୁରେ ସୁଦୃଢ଼ ପକ୍କା ବନ୍ଧ ଓ କବାଟଲାଗି-ଋଷାଙ୍କର ଜୀବନ ଜୀବିକାର ଏକ ଖରିଫ ଫସଲକୁ ବଂଚାଇବାକୁ ଯଥେଷ୍ଟ ଉଦ୍ୟମ ହେବା କଥା । ଦୋଳାନୀର ବ୍ୟବସାୟ ସବୁଦିନ

କିନ୍ତୁ ଋଷୀର ବ୍ୟବସାୟ ବର୍ଷକରେ ଥରେ ଏକ ଲକ୍ଷା ସଂଘର୍ଷ ପରେ ।

ଉପରୋକ୍ତ ନଦୀବନ୍ଧ, ଜଳଭଣ୍ଡାର ସବୁ ତେଲନଦୀ ଓ ତା'ର ଶାଖାନଦୀମାନଙ୍କରେ ଗଡ଼ି ଉଠିଲେ ଏବଂ ଉପରକୁ ଅଙ୍ଗ, ଜୀରା, ଦନ୍ତା, ଝାଉଁ, ଭେଡ଼େନ, ଜବ ଓ ମାଲତୀ ଆଦି ନଦୀରେ ସେମିତି ନଦୀବନ୍ଧ, ବେରେଜ ଓ ଜଳଭଣ୍ଡାର ସବୁ ସୃଷ୍ଟି କରାଗଲେ ମହାନଦୀର ବନ୍ୟାର ପ୍ରକୋପ ଆଉ ରହିବ ନାହିଁ । ଉପରୋକ୍ତ ନଈବନ୍ଧ ଜରିଆରେ ଜଳବିଦ୍ୟୁତ୍ କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କରୁ ଆମେ ୩୨୦ ମେଗାଓୟାର ବିଜୁଳିଶକ୍ତି କାହିଁକି ଯଥେଷ୍ଟ ଅଧିକ ପାଇବା । ତେଲନଦୀର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ଥାନରେ, ଉପଯୁକ୍ତ ସର୍ଭେ କରି, ଗେଟେଡ଼ ବେରେଜ ଜରିଆରେ ଟିଟିଲାଗଡ଼, ବଲାଙ୍ଗିର ଓ ସୋନପୁର ଅଂଚଳରେ କେନାଲ ଖୋଳି ଅନେକ ଋଷଜମିକୁ ଜଳଯୋଗାଣ କରାଯାଇ ପାରିବ । ପ୍ରକୃତି ଯଥେଷ୍ଟ ସୁବିଧା ଦେଇଛି । ଯଦି ମହାନଦୀର ଦକ୍ଷିଣ କୂଳକୁ ଜଳଯୋଗାଣ କଥା ଉଠେ, ତେବେ ଦାମୋଦର-ସୁବର୍ଣ୍ଣରେଖା, ନରାଜ ବା ଦଶପଲ୍ଲୁ ଦେଇ ଗୋଦାବରୀ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତି କରିବା କରାଯାଇପାରେ ସୁବଳୟାର ଅନେକ ତଳେ ମହାନଦୀ ବନ୍ଧରେ ଏକ ଅଳ୍ପ ଉଚ୍ଚର ଗେଟେଡ଼ ବେରେଜ କରି ଯେମିତି କଟକର ଯୋର । ଉପରିମୁଣ୍ଡରେ ବର୍ତ୍ତମାନର ଗେଟେଡ଼ ବେରେଜ ମହାନଦୀ ଉପରେ କରାଯାଇଛି ।

✦ ଅବତରପ୍ରାସ୍ତ ଏ.ଡ଼ି.ଏମ୍., ବରଗଡ଼

କ୍ଷେତ୍ରପ୍ରସ୍ତୁତି

ଭାରତ ଦେଶ ବିଦେଶୀ ଇଂରେଜ ଶାସନ ଜାଲରୁ ମୁକ୍ତ ହେଲା । “ଆମେ ଚଳାଇଲୁଁ ଦେଶ ଆମରି । ଆମରି ନାଆରେ ଆମେ ନାଉରା ।”

ହେଲେ,

‘କି ସୁନ୍ଦର ଆମ ନାଉରା ଭାଇ
ନାଆ ଚଳାଉଛି ଅଣ୍ଟା ହଲେଇ

ଉପରୁ ପକାଏ ବନିଶୀ କଣ୍ଟା
ନାଉରା ବସିଛି ସଲଖି ଅଣ୍ଟା
ତଳେ ମେଳାଇଛି ଜାଲ ॥
ଉପୁରି ଭିତିରି ମାଛ ଖାଇ ଖାଇ
ନାଉରା ବାବୁର
ପିଚ୍‌କି ପଡୁଛି ଗାଲ
ଆଉ, ପାରି ହେବାପାଇଁ

■ ମନୋରଞ୍ଜନ ସାହୁ
ଦୁଇକୁଳେ ଥିବା ଭକୁଆ ଲୋକ ହେ
ଆଁ କରି କରି ପାଟିରୁ ତମର ଶୁଖିଯାଉଥାଉ
ବୋହି ବୋହି କରି ଲାଳ ।
ଏ ପରା ସ୍ୱାଧୀନ ଦେଶର ନାଉରା
ଆମେ କି ଜାଣିବା ଅଡ଼ିନେରୀ ଲୋକ
କେତେ କାରବାର ଉପୁରି ଆଉ ଭିତିରି ।’
ଏମିତି ଆମେ ନିଜ ଦେଶକୁ ନିଜେ

ଶ୍ରୀମାନ୍ ଭବେଶ ପାରେଶ, ଅନୁପୂର୍ଣ୍ଣା ଗାର୍ମେଣ୍ଟ, ସେଲଟେକ୍ସ ଅଫିସ୍ ଛକ, ବରଗଡ଼, କୋଶଲାଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା
ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଶାସନ କଲୁ ଯେ ସ୍ବାଧୀନତାର ସୁବର୍ଣ୍ଣ ଜୟନ୍ତୀ ପାଳନ ବେଳେ ଖୋଦ୍ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କହି ପକାଇଲେ, ଦେଶକୁ ଦୁର୍ନୀତି ଖାଇଗଲା, ଦୁର୍ନୀତି ବିରୋଧରେ ସ୍ବାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମ ଦରକାର । କିଏ କରିବ ଏ ସଂଗ୍ରାମ ? କାହା ବିରୋଧରେ ଏ ସଂଗ୍ରାମ ? ଆମେ ପରା ସବୁ ଦେଶୀ ଲୋକ, ନିଜ ଲୋକ । ଯିଏ ଦୁର୍ନୀତି କରୁଛି ସେ ଆମର ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ଚିହ୍ନ । ପରିଚିତ । ତା'ଙ୍କ ବିରୋଧରେ କ'ଣ ଲଢ଼ିହେବ । ବିଦେଶୀ ଇଂରେଜଙ୍କୁ ସୁବିଧାରେ ଗାଳି ଦେଇ ହେଉଥିଲା, ତାଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଲଢ଼ି ହେଉଥିଲା, ବେପାରୀ ଶୋଷଣର ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିବାଦ କରି ହେଉଥିଲା । ନିଜର ଦେଶୀ ଲୋକ ବିରୋଧରେ ଲଢ଼ିବା କେମିତି ? ଆମର ତ ପୁଣି ଅନ୍ୟ ନିଜ ପରୋବେତି ସ୍ବାଭାବଟିଏ ଅଛି । ନିଜ ଲୋକର ଦୁର୍ନୀତିକୁ ନୀତି ଓ ଅନ୍ୟାୟକୁ ନ୍ୟାୟ ବୋଲି ପ୍ରତିପାଦିତ କରିବାର ଚେଷ୍ଟାଟିଏ ସ୍ବାଭାବିକ ଇଂରେଜମାନେ ବୋଧହୁଏ ଆମକୁ

ଠିକ୍ ଚିହ୍ନିଥିଲେ । ସେମାନେ କହୁଥିଲେ ଭାରତରେ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଶାସନର କ୍ଷେତ୍ରପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇନାହିଁ । ଗଣତନ୍ତ୍ର ପାଇଁ ଯେଉଁ ସମୂହ ସଚେତନତା ଦରକାର, ଏ ଦେଶରେ ତାହା ସମ୍ଭବ ହୋଇନାହିଁ । ଗଣତନ୍ତ୍ର ନାମରେ ମୁଷିମେୟ ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ଶାସନ ରହିବ । ସମସ୍ତ ପ୍ରକାର ଉପଭୋଗର ଅଧିକାରୀ ହେବେ ସେମାନେ । ସେଇୟା ହେଲା । ଗୋରାଙ୍କ ବଦଳରେ କଳା ଶାସକ ହେଲେ । ଦୁର୍ନୀତି ବ୍ୟାପିଲା । ପୁରୁଖା ଲୋକେ କହି ବସିଲେ ବରଂ ଇଂରେଜ ଶାସନ ଭଲ ଥିଲା । ଏବେ ତ ସବୁ ଉର୍ଲା ! ଅବସ୍ଥା ଏମିତି ଗୁଳି ଭିବତି ଭାରତ ହେଲା ଯେ ଦୁର୍ନୀତି ବିରୋଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନର ସୂତ୍ରପାତ ହେଲା । ଏଥିରେ ରାମଦେବ ବାବା ଫେଲ୍ ମାରି ଉପହାସିତ ହେଲେ ଅବଶ୍ୟ । ଆନ୍ଧ୍ର ହଜାରେ କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ଗିୟର ପକାଇ ରଖିଛନ୍ତି । ସରକାର ଏବେ ଏବେ ପଚାରି ପଚାସି ଚାଲି ଆନାକୁ ଅଟଳ କରି ଦେଲେ ସିନା, ହଜାରେ ଆନ୍ଧ୍ରକୁ ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ।

ଆନ୍ଧ୍ର ହଜାରେରୁ କୋଟିଏ ଆନ୍ଧ୍ର ବାହାରୁଛନ୍ତି । ଏ ସଂଗ୍ରାମ ସଫଳ ହେବ । ମାତ୍ର ସଫଳତା ପରେ ପୁଣି କ'ଣ ? ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଏକ ବାଣୀରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି ସତ୍ପୁଅକୁ ପହଞ୍ଚିଯିବା ବଡ଼କଥା ନୁହେଁ, ତହିଁରେ ଠିକ୍ଭାବେ ରହିପାରିବା ବଡ଼କଥା । ବିଭିନ୍ନ ଦିଗରୁ ଆମ କୋଶଳାଞ୍ଚଳ ଅବହେଳାର ଶିକାର ହେଉଥିବା ହେତୁ ସ୍ବତନ୍ତ୍ର କୋଶଳ ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରରେ ରୂପ ନେଇ ବସୁଛି । ସଂଗ୍ରାମ ଗୁଲିବ । ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ମଧ୍ୟ ହେବ । ତେବେ, ଏହି ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ ପରେ, ଆମେ ଏବେ ଯେଉଁ ଅବିଚାର, ଅବହେଳା, ପକ୍ଷପାତ, ଶୋଷଣ, ଦୁର୍ନୀତି, ଭ୍ରଷ୍ଟାଚାର ଆଦି ଅଭିଯୋଗ କରିଆସୁଛୁ ଆମରି ଭବିଷ୍ୟତ ସେ ସବୁରୁ ମୁକ୍ତ ରହିବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ଆବଶ୍ୟକ । (କ୍ରମଶଃ)

♦ କୋଶଳ ନଗର
ଡାକ-ବରଡୋଲ-ବରଗଡ଼

ପରିବେଶ ଚିନ୍ତା - ୧

■ ମୁକ୍ତକଣ୍ଠ ପ୍ରଧାନ

ଆମର ସମିଆର ନାନାଦି ଗୁପ୍ତା ଭିତରୁ ପରିବେଶ ଗୁଡ଼େ ବଡ଼ ଗୁପ୍ତା । ସବୁ ମେତରୀ ସୁଖଶାନ୍ତି ହଉ ବଲି ଯଦି କିହେ ଭାବୁବା ବଏଲେଁ ଇ ପରିବେଶ ଲାଗି ଭି କିଛି ଚିନ୍ତା କରବାକେ ହେବା । ଆମେଁ ଯେନ୍ମାନେ ଗୁଡ଼େ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ରାଏଲ୍ ଲାଗି କମର କଷ୍ଟୁ - ଆମକେ ଭି ପରିବେଶ ବିଷୟକ ରାଜନୀତି କେନ୍ଦ୍ରା ହେବାର କଥା ସେଟା ବିଚାର କରବାକେ ହେବା । ଜ୍ଞାନ, ବିଚାର, ବିବେକ ନାହିଁ ଆଇ କରି ପରିବେଶ ସାଂଗେଁ ଖେଳବାର ହେତୁରୁ ମୁନୁଷ୍ ଯେନ୍ ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ଭୁଗୁଛେ ସେ ବିଷୟରେ ସମକୁ ସଚେତନ ହେବାରକେ ହେବା ।

ପରିବେଶ ବଏଲେଁ କା'ଣା ? ପରିବେଶର ସଂକଟ ବଏଲେଁ କା'ଣା ? ପରିବେଶ ବଏଲେଁ ଆର କିଛି ନୁହେ -

ଆମର ଇ ମାଏର୍ ପାଏନ୍, ପବନ୍, ଗଛଲତା, ଝାର ଜଙ୍ଗଲ, ଖେତଖଲା, ନଦୀ-ନାଲା, ଆକାଶ ଆଉର ଆକାଶର ଗ୍ରହ ନକ୍ଷତ୍ର, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ଚନ୍ଦ୍ର, ତାରା - ଆମର ଚାରିପଟେ କୁଡି ଯେତେ ଅଛନ୍ ମୁନୁଷ୍, ମାକର, ଆଉର ଆଉର ଜୀବଜନ୍ତୁ - ଯେନ୍ମାନକର ଲାଗି ମୁନୁଷ୍ ନାହିଁ ହେବାର ଏକ୍ଲା । ତା'ର ମାନେ - ଯାହା ଦେଖୁଛୁ ସବୁ ପରିବେଶ; ଆଉ ଯାହା ନାହିଁ ଦିଶବାର, ନ ଆମକୁ ବେଢ଼ିକରି ଅଛେ, ସେଟା ଭି ପରିବେଶ । ଯେ ଭି ଜନମ୍ ହେଲା ସେ ଗୁଡ଼େ ପରିବେଶଥିଁ ଜନମ୍ ହେଉଛେ - ଗୁଡ଼େ ପରିବେଶଥିଁ ବଡୁଛେ - ଗୁଡ଼େ ପରିବେଶଥିଁ ଲାଲାଖେଲା କରୁଛେ - ଆଉର ଶେଷକେ ସେହି ପରିବେଶଥିଁ ମେଟି ଯାଉଛେ ।

ପରିବେଶଥିଁ ଯେତେ ଉପାଦାନ

ରହେଲା ସେଥିଁ ଉନେଇଶ ବିଶ୍ ହେଲେଁ ଗଡ଼ବଡ଼ ଦେଖାଦଉଛେ । ଯେତକି ମାଏର୍, ଯେତକି ପାଏନ୍, ଯେତକି ପବନ୍ ଥିଲା ସେଥିଁ କିଛି ଭନା ହେଲେଁ କି କେହେନି ହିସାବେଁ ମାଏର୍ ମାଏର୍ ବାଗିର, ପାଏନ୍ ପାଏନ୍ ବାଗିର, କି ପବନ୍ ପବନ୍ ବାଗିର ନାହିଁ ହେଲେଁ ପରିବେଶକେ ସଂକଟ ହେଲା ବଲି ବଲାଯିବା । ପରିବେଶର ସଂକଟ ହେଲେଁ ମୁନୁଷ୍ କେ ଭି ସଂକଟ ହେସି । ପରିବେଶ ଆବେ ଥିଲେଁ ମୁନୁଷ୍ ଜୀବନ୍ ଭି ଆବେ ରହେସି । ପରିବେଶ ଖଲଡ଼ପ ହେଲେଁ ମୁନୁଷ୍ ଜୀବନ୍ ବି ହଜି ହେଇଯାଏସି । ହେଥିର ଲାଗି ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନୀମାନେ ପରିବେଶର ସୁରକ୍ଷା କଥାଥିଁ ବଡ଼ା ଜୋର୍ ଦେସନ୍ ।

ଆମର ଦେଶେଁ ପରିବେଶ ବିଷୟଥିଁ

ବିଷୟ କରବାର ଲାଗି, ତା'ର ସୁରକ୍ଷା ଲାଗି ସବୁ କରବାର ଲାଗି ଗୁଡ଼େ ବିଭାଗ ରଖାଯାଇଛି । ଇଥିଁ ଜଣେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଅଛନ୍ତି, ଆଇ.ଏସ୍. ଅଫିସର ଭି ଅଛନ୍ତି, ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଭି ଅଛନ୍ତି । ସାରା ପୃଥିବୀର ସବୁଦେଶର ମନ୍ତ୍ରୀ କି ଅଫିସର କି ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ସଭାସମିତି କରଲେ - ବିଷୟ ଆଲୋଚନା କରଲେ ଇମାନେ ଭି ସେନ ଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି । ହେଲେ, 'ଶହେ ଶୁଲକ ପଡ଼େ ଶୁଆ, ବିଲେଇ ଦେଖିଲେ ଅଟା ବୁଢ଼ା' ବାଗିର ପରିବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ସମସ୍ୟାଟେ ହବଡ଼ାଲେ ଇମାନଙ୍କର କାପୁ ନାହିଁ ପୁଟେ । କାଁକେ ବ୍ୟଲେ - ପରିବେଶ ବିଷୟର ଜାନ୍‌କାର ହେବାରଟା ଗୁଡ଼େ କଥା ଆଉ ତା'ର ଲାଗି ଘିଟି ହେବାରଟା କି ତା'ର ସୁରକ୍ଷା ଲାଗି କାମ କରବାରଟା ଆଉର ଗୁଡ଼େ କଥା ।

ବିଶ୍ୱ ପରିବେଶ ଦିବସ ପାଳନ ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ପୁରସ୍କାର, ପରିବେଶ ସଚେତନତା ଅଭିଯାନ ଆଦି କେତେଟା ଔପଚାରିକ କଥାର ପ୍ରଚାର ଆମେ ରେଡିଓ, ଟେଲିଭିଜନକି ଖବରକାଗଜଥୁଁ ଶୁଣୁଛୁ ପଢୁଛୁ ଜାଣୁଛୁ । ପରିବେଶଓଲେ ସତେ ଗଛ ଜଗାବାର କାମ ଉପରେ ଜୋର ଦେଇଛନ୍ତି ବଲି ଯେ କିଛି ଗଛ ଜଗାଲା କି ଯେନ୍ ନ ଲୁକେ ଜଙ୍ଗଲ କେ ବଢ଼ାଲେ କି ଅଟା ଚାତର ହେଇଯିବାରନ୍ତୁ ରକ୍ଷା କଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ପରିବେଶ କର୍ମୀ ବୋଲାଯାଉଛି । କାହାକେ କାହାକେ ଭଲ ବଲି ବଲି ପୁରସ୍କାର, ମାନପତ୍ର, ଗାମଛା କରିଆ ଦେଇକରି ସମ୍ମାନିତ କରାଯାଉଛି । ଭଲ ପରିବେଶ ସାଂଗେ ଗଛପତରର ସମ୍ପର୍କଟା ବହୁତ ଆଏ, ଗଭୀର ଆଏ । ଗଛ ଜଗାବାରଟା, ଜଂଗଲ ସୁରକ୍ଷା କରବାରଟା ଭଲ ଆଏ - ପରିବେଶ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭି ଆଏ । ଇଥିଁ ବିବାଦ ନାହିଁ ନ, ପରିବେଶ ବ୍ୟଲେ ଖାଲି ହେଉକି କଥା ନୁହେଁସେ । ପରିବେଶ ବ୍ୟଲେ ଇ ମାଏଟ୍-ପାଏନ୍-ପବନ୍-ଆକାଶ ସବକିରିର କଥା ଆଏ ।

ଇଟା ଆମକୁ ସର୍ବଦା ହେତୁ ରଖିବାରକେ ହେବା ।

ମନେକର ଖବର ମିଳିଲା ଯେ ଆମର ଦେଶେଁ ଫଲ୍‌ନା ଜାଗାମେ ମାଏଟ୍ ତଲେ କୁଇଲା କି ବକ୍‌ସାଇଟ୍‌ର ବଡ଼େ ନି ବଡ଼େ ଡିପୋଜିଟ ଅଛି । ବେପାରୀ ମାନେ ତ ବେପାର କରି ଜାନ୍‌ଛନ୍ତି । ଇ ପୁଏ ପଏସା ହେବା ବ୍ୟଲେ ମାଁକେ ଭି ନଜାଲା କରି ଦେବେ - ଦେଶର କଥା କିଏ ପଚାରେ ? ଆଉ ସବୁ ରଜାମାନେ ତ ଗୁଜା - ମୁଡ଼େ ମସଲା ନାହିଁ; ପଏସା ହେଲେ ସୁଖ-ଶାନ୍ତି-ପ୍ରଗତି ସବୁ ଘିନି ହଇଯିବା ବଲି ଇତାକର ବିଶ୍ୱାସ; ପଏସାର ଲୁଭେଁ ଇମାନେ ସାରା ଦେଶକେ ବିକି ଦେବେ ଗୁଡ଼େ କୁଇଲା କି ବକ୍‌ସାଇଟ୍, ଡିପୋଜିଟ୍, କଥା କିଏ ପଚାରେ ? ବେପାରୀ ଆଉ ରଜା ଏକ୍ ହେଇଯିବେ । ତେହେତୁଁ କାଣା ହେବା କି ଜାଗାଟା ନିଲାମ୍ ହେବା । ଯେନ୍ ବେପାରୀ (ନାରା, ରାଢ଼ିଆ ବାଗିର) କୁଟନ୍‌ମା ଲଗେଇ କରି ରଜାକେ (କି ରାଜାକେ) ଖୁସ୍ କରିପାରଲା, ଘୁଷ ଦେଇପାରଲା, ସେ ନିଲାମ୍ ପାଇଯିବା । ମାଏଟ୍ ଭିତରେ ସୁରୁଜ କରି ଖଣି ଖୁଲାଲେଟ ଜହ ଖର୍ଚ୍ଚ, ଜହ ରିସ୍କ, ଜହ ମୁଡ଼େଖା - ତ' ସେ ନ ଓପନ୍‌କାଷ ଖଣି କାଁ କରି ନାହିଁ ଖୁଲା ହେବା । ଓପନ୍‌କାଷ ବ୍ୟଲେ - ଉପରର ମାଏଟ୍ କେ କବାଟ୍ ଅଡ଼ାଲା ମେଟାର ଅଡ଼େଇ ଦେବାରଟା । ଇଟା ବେପାରୀମାନଙ୍କୁ ସୁହୁଜିଆ । ରଜାମାନଙ୍କୁ ହାତକରି ପାରଲେ ଓପନ୍‌କାଷ ମାଇନିଂ ଯେନେ ପାରେ ସେନେ କରି ହଉଛି ।

ଯେନର ରଜାଟା ଗୁଜା, ସେନର ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନୀ ଯେତେ ବଡ଼ ବିଜ୍ଞାନୀ ହେଲେଁ ଭି ଗେଜା ହେଲେଁ ଯାଇ ତଲେ । ନାହିଁ ହେଇଥିଲେଁ ଭି ହେବ - ନେହେଲେ ଶୁଳୀ ତଡ଼େଇ ଦେବେ । ପରିବେଶ ବିଜ୍ଞାନୀମାନେ ତୁନ୍ ପଡୁଛନ୍ତି ଦେଖିକରି ପ୍ରଜାମାନେ କୁରବୁରାବେ । ଯୁବକମାନେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରବେ । କାଁକେ ବ୍ୟଲେ -

ଓପନ୍‌କାଷ ମାଇନିଂ କରଲେଁ ସେ ଠାନର ଖାଲି ମାଏଟ୍‌କେ ଅଡ଼ା ନାଇପଡ଼େ - ସେଠାନର ଗଛଲତା, ପଶୁପକ୍ଷୀ, ଗାଈଗୋରୁ ଆଉ ମୁନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଭି ଆଉର ମୁନୁଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ ତା'କାର ଜାଉତି ପୟାଥିଁ ଭି ଉଛେଦ କରବାକେ ହେସି । ଲୁକେ ରଡ଼ାକିଲା କରଲେଁ ରଜା ପଚରାସନ୍ - କାଁ ହେଲା ? ଖୁସାମତିଆମାନେ ବୁଝାସନ୍ - ଜଂଗଲ ଧୁଏ ହଉଛି, ଗାଁବସ୍ତି ଧୁଏ ହଉଛି । ବିନ୍, ଅକଲିଆ ରଜା ବେପାରୀମାନଙ୍କୁ ଭିତରେଁ ଭିତରେଁ ଡରିକରି -- ଉପରେ ପ୍ରଜାକୁ ଦେଖାବାର ଲାଗି ହୁଁକାରଟେ ଦେସନ - ଲୁକେ ନାହିଁ ବଲୁଛନ୍ତି, ପରିବେଶ ଧୁଏ ହଉଛି, ନାହିଁ ହଇପାରେ, ତମ୍ଭର ପ୍ରଜନ୍ତ ପ୍ରସ୍ତାବ ଓପସ୍ । ବେପାରୀ ଜାନ୍‌ଛନ୍ତି, ଇଟା ଉପରିଆ କଥା ଆଏ । ବନେ କରି ଧମକେଇ ଦେଲେ - ଉଞ୍ଜା ଆଡ଼େଁ ପ୍ରଜନ୍ତ କରମୁଁ ବ୍ୟଲେଁ ରଜା ଗୋଡ଼ହାଡ଼ ଧରବେ । ଫେରୁଭି କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବାର କଥା ପକାସନ୍ ।

ଇ ଦେଶର ରଜା, ମନ୍ତ୍ରୀ, ଜ୍ଞାନବିଜ୍ଞାନୀ ସବୁଲୋକ୍ କ୍ଷତିପୂରଣ ବ୍ୟଲେଁ ବହ୍ୟା । ହଏହୋ, କ୍ଷତି କରବ କାଁ କରି - ଆଉର କ୍ଷତିପୂରଣ ଦେବ କାଁ କରି ? ବୁଝ ଯେ, ଇ ସବୁ ନାନାଦି ପ୍ରଜନ୍ତ ଯେନ୍ କରା ହଉଛି ଇ ସବୁ ଆମର ଦେଶର, ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ଆଉ ସବୁଠାନ୍ତୁ ଉପରେଁ ପରିବେଶର କ୍ଷତି କରବାର ଲାଗି ହେଉଛି । ସିଧା କଥା । ଇ ସବୁକେ କେହେନି ହିସାବେ ବିକାଶ ପ୍ରଜନ୍ତ ବଲା ନାହିଁ ଯାଇପାରେ । ବିକାଶ ହେଉ ଆଏତା ବ୍ୟଲେଁ ସେ ବିକାଶର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତ ସମକୁ ମିଳିତା - କ୍ଷତିପୂରଣ କଥା କାହୁଁ ଆଏଲା ?

ସବୁ କଥା ତ ଆଏ ଯେ, କ୍ଷତିପୂରଣ କେହି କରି ନାହିଁ ପାରେ । ଯେ ଭି କ୍ଷତିପୂରଣ ହେଇପାରବା ବଲି ଭାବୁଛି ସେ ଦୁଇଟା କଥା କହୁଛି । ଏକ, ଯାହା କ୍ଷତି ହେଲା ସେଟା ଟଂକାଥି ହିସାବ କରି ହେବା ବଲି ସେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁଛି - ଆଉ ସତେ ବି

ଶ୍ରୀମାନ୍ ସୁଶିଲ ଶତପଥୀ, ଏଡ଼ିଟୋକେଟ୍, ଶିବାନନ୍ଦ ନଗର, ବରଗଡ଼, କୋଶଲୀଞ୍ଜଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ବିଶ୍ୱାସ କର । ଆଉ ଦ୍ୱିତୀୟ କଥା, ଯଦି ଗାଁ ଗଲା, ଗାଁ ବସେଇ ଦେମା; ଘର ଗଲା, ଘର ବନେଇ ଦେମା; ଜଂଗଲ ଗଲା, ଗଛ ଲଗେଇ ଦେମା - କ୍ଷତିପୂରଣ ହେଉଯିବା । ଲେକିନ୍ ପରିବେଶ ଗୁଡ଼େ ଏହା କଥା ଆଏ ଲଗା କ୍ଷତି ହେଲେ ଆଉ ପୂରଣ କରି ନାହିଁ ହୁଏ । ପରିବେଶ ପ୍ରକୃତିଦତ୍ତ ଆଏ । ପୃଷ୍ଠିକର୍ତ୍ତା ଲତାକେ ବନେଇ କରି ରଖି ନେଇଛେ । ଲତା କେ ତମେ ଆମେ ଧୂସ କରିଲେ ଫେର ବନେଇ ନାହିଁ ହୁଏ । ଯଦି ଲତାକେ ନାହିଁ ଚାହାଲି କରି କମେଇ ଖାଏମୁଁ କେହି ବଲବା ବଏଲେ ଅଭାବ ନାହିଁ ହୁଏ । ଲତାକେ ସଜେଇ କରି କମେଇ ଖାଏମୁଁ ବଏଲେ ଦେଉଳ ମହଲ ଭି ହେଇପାରେ । ନ, ଧୂସ କରି ନେଇ କରି ନୁଆଁ ସିରଜିନା କରମୁଁ ବଏଲେ ବଡ଼େନି ବଡ଼େ ଦୁଷ୍ଟରୀମା

ଭୁଗବାରକେ ପଡ଼ିବା ।

କ୍ଷତିପୂରଣ କରବାକେ ଯାଇକରି ଯେନ୍ ନୁଆ ନୁଆ ଗାଁ-ବସି ବସାହେବା, ନୁଆ ଘରଦୁଆର କରାହେବା ସେଥିର ଲାଗି ଫେର ନୁଆଟି ଗୁଡ଼େ ଜାଗା ନ ପରିବେଶ ସାଗେ ଖିଲିଝାଡ଼ କରବାକେ ହେବା । ଯେନ୍ ନ ମାଜନିଂ କରାହେଲା ସେ ଜାଗାର ପରିବେଶ ତ ଧୂସ ହେଲା - ଯେନ୍ ନ ନୁଆ ବସି ବସାହେଲା ସେ ଜାଗାର ବିକାଶ ଲାଗି ଫେର ନୁଆଁ ମାଏର, ପାଏର, ପବନ, ଗଛଲତା ଝାର ଜଂଗଲ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ ଅବଶ୍ୟ କରବାକେ ହେବା । ବଏଲେ କ୍ଷତିପୂରଣ ହେଲା ? କି କ୍ଷତିପୂରଣର ଗୁଡ଼େ ନୁଆଁ ତକୁ ମୁଲ କରା ହେଲା ? ବିଷୟ କରବାର କଥା ।

ଇହାହିନି ଆମର ସମିଆଥୁଁ ନାନାଦି

ବିକାଶ ପ୍ରକଟ ମାନକର କଥା ଚର୍ଚ୍ଚା ହଉଛେ । ଇ ସବୁ ବିକାଶ ପ୍ରକଟ ମାନକୁ ଭଲ କରି ପରୀକ୍ଷା କରାଯିବାର କଥା । ଯଦି ପରିବେଶକେ ନାହିଁ ଚାହାଲି କରି ବିକାଶ ହେଉଛେ ତେବେ ଠିକ୍ ଅଛେ । ନାହିଁ ହେଲେ ପରିବେଶ ସୁରକ୍ଷା ଲାଗି ସେ ପ୍ରକଟ କେ ଜଳାଖିଲି ଦେଇଦେବାର ଲାଗି କେହେନି କୁଣ୍ଡା ନାହିଁ କରବା କଥା । ଆଉ ଯଦି କେହେନି ବିକାଶ ପ୍ରକଟ ଅଛେ ବିସ୍ଥାପନ ହେବାର କଥା ଅଛେ ତ ଜାନବାର କେ ହେବା ଯେ ଲତା ଭି ପରିବେଶ ବିରୋଧୀ ଆଏ । ଯେତେ ଗଛ ଜମାଲେ କି ଜଂଗଲ ବଢ଼ାଲେ ଭି ନକ୍ସାନ ହେଲା । ପରିବେଶ କେ ଭରନା କିଏ କାହିଁ କରି ପାରବା ?

ହୀରାକୁଦ କଲୋନୀ, ସମ୍ବଲପୁର

ଅବହେଳିତ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓଡ଼ିଶାର ଆର୍ତ୍ତନୀତି ଆଉ କେତେଦିନ ?

■ କିରଣ କୁମାର ମିଶ୍ର

ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ପରିଚୟ ପଡ଼ି ହେଉଛି ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓଡ଼ିଶା । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓଡ଼ିଶାକୁ ନେଇ ହିଁ ଆମ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପରିଚୟ । ଏହାର ପ୍ରାକୃତିକ ପରିବେଶନା ଅନୁତର ଆସ୍ବାଦନ କରାଏ ଆଗଭୁକକୁ । ଘନ ଜଙ୍ଗଲ, ପାହାଡ଼, ନଦୀ, ଝରଣା ସାଜକୁ ବାରମାସା ଆକର୍ଷଣୀୟତା ପରିବେଶରେ ଆତ୍ମହରା ହୁଏ ଅତିଥୁ । ପୁଣି ଖଣି, ଖାଦାନ, ଖଣିଜ ପଦାର୍ଥ ତଥା ଦୁର୍ଲ୍ଲଭ ରତ୍ନ ପଥରର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟରେ ପରିପୁର୍ଣ୍ଣ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓଡ଼ିଶାର ପରିସଂସ୍ଥା ଓ ଜୈବବିବିଧତା କାଳ କାଳ ଧରି ଆକୃଷ୍ଟ କରିଛି ବିଶ୍ୱର ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାନ୍ତରର ଗୁଣୀ, ଜ୍ଞାନୀ, ଭାରୁକ, ଚିନ୍ତାନାୟକ ସମେତ ପର୍ଯ୍ୟଟକମାନଙ୍କୁ । ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓଡ଼ିଶାର କଳା-ସଂସ୍କୃତି, ଐତିହ୍ୟ, ସ୍ଥାପତ୍ୟ ଆଉ ଭାବ୍ୟତାରେ ବିମୋହିତ ଅନେକ ବିଦ୍ୱାନ ତଥା ଆବିର୍ଭାବିକ ଖ୍ୟାତି ସଂପନ୍ନ କଳାକାର ତା'ର ପୃଷ୍ଠିକୁ ବିଶ୍ୱନିୟତାକ ଦ୍ୱିତୀୟ ସ୍ୱର୍ଗର କିମିଆଁ କାରିଗରୀ ବୋଲି କହିଥାନ୍ତି ।

କିନ୍ତୁ ହାୟ ! ସବୁଥାଇ ଆଜି ଆମେ ନିଃସ୍ୱ, ନିଷ୍ପେକ୍ଷିତ, ଅବହେଳିତ । ଯେମିତିକି ଅନାଥ । ଶସ୍ୟଖ୍ୟାମଳା, ସୁଜଳା ସୁଫଳା ଓଡ଼ିଶାର ଭାତହାଣ୍ଡି ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓଡ଼ିଶାରେ ଆଜି ଭୋଜନର ତାଣ୍ଡବ ଅନାହାର ମୁହଁ, ପେଟ ପାଇଁ ପିଲାବିକ୍ରୀ । ଦାଦନ ଖଟି ଯାଉଛି ଏ ମାଟିର ପୁଅ । ଅଭାବ ତଥା ଆର୍ଥିକ ଅନାବନରେ ରଣ ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ଏଇ ରତ୍ନଗର୍ଭା ମାଟିର ଝଷା ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରୁଛି । ଭାବିଲେ ଧୂଳିକାର ଲାଗେ, ଏ ବିକଳ କରୁଣ ଦାରୁଣ ଦୃଶ୍ୟକୁ ଦେଖି । ତଥାପି ଆମ ଛାତି ଫାଟିଯାଉ ନାହିଁ । ନିଜକୁ ଛିଃ... ଲାଗୁନାହିଁ । ସାମାନ୍ୟ ବି ଲଜ୍ଜା ଆସୁନି ମନରେ । ନିଲୁଜକ ପରି ସବୁ ସ୍ୱାଭିମାନକୁ ଜଳାଖିଲା ଦେଇବି ବିହୁଏ ଅନୁତାପ ବି ଯେମିତି ନାହିଁ ଆମର । ପାଟି ଥାଇ ବି ମୁକ ପାଲଟିଛୁ ଆମେ । ପ୍ରଗତିର ସମସ୍ତ ସମ୍ବଳ (Resource) ମହଜୁଦ ଆଇବି ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଆଉ ଅବହେଳାର ଶାକାର ଆମେ କାହିଁକି ? ନା; ନିଜକୁ ନା ଆଉ କାହାକୁ, ଆମେ ନା କେବେ ପ୍ରଶ୍ନ

କରିଛୁ ନା ଏ ସଂପର୍କରେ ଆମ ସମୀକ୍ଷା କରିଛୁ ? ନା ଏ ପ୍ରସଙ୍ଗ ନେଇ ବ୍ୟସ୍ତ ବିବ୍ରତ ହୋଇଛୁ ଆମେ ? ଏଥିରେ ବିଚଳିତ ହୋଇ ଆମ ମନରେ ଅବା ଅରୁଚିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠିଛି ଯେ ଏ ଅନଗ୍ରସର ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓଡ଼ିଶା ପାଇଁ ଦାୟା କିଏ ? ମୁଁ-ତୁମେ-ସେ-ସେମାନେ-ନା ଆପଣମାନେ ବା ସରକାର ? ନା ଆମ ସ୍ୱାର୍ଥପର ରାଜନେତାମାନେ ନା ଆଉ କେହି ? କାହାର ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ଆଉ ଅହରହ ଚକ୍ରାନ୍ତରେ ବିକାଶର ବିଜୟ ନାଁରେ ପର୍ଯ୍ୟଟନ ଓଡ଼ିଶା ଆଜି ବିନାଶର ଦ୍ୱାରଦେଶରେ ଉପନୀତ ! ଧୂସର ମଣ୍ଡପରେ ସେ ଉପଗତ ! ଜୀବନ ଜୀଇଁବା ନାରେ ବରାବର ଆମତ୍ତଣ କରି ଖୁଲିଛି ମୁହଁକୁ ।

ଏଇ ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଏଠାରେ ଏହା କହିବା ଉଚିତ ହେବ ଯେ, ଏଥିପାଇଁ ଦାୟା କେବଳ ଆମରି ନୀରବତା ନିଷ୍ପ୍ରୟ ପ୍ରତିବାଦର ସ୍ୱର । ଆମ ଭିତରେ ଛଦ୍ମବେଶୀ ଦୟାନିଧି ମେହେରମାନେ ଆଜିବି ସକ୍ରିୟ । ଦୃଷ୍ଟରେ ଅନୁତପୁର୍ଣ୍ଣ ବଚନକୁ ଚକ୍ରାନ୍ତରେ

ଏମାନଙ୍କର ଚରମ ଶୋଷଣର ଶାକାର ଆଜିବି ଆମେ ସାଜି ଉଠିଛୁ । ମାଟି ଓ ଜାତିର ସ୍ୱାଭିମାନ ଏବେବି ଆମଠୁ ବହୁ ଦୂରରେ । କଥା-କଥାକେ ହାଁଜା-ହାଁଜା ଆଉ ମାଲିସ-ପାଲିସ-ସାଲିସ ଧାରାରୁ ବୋଧହୁଏ ଆଜିବି ଆମେ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ପାରିନାହୁଁ । ଆମ ଲଜ୍ଜାହୀନ ରାଜନେତାମାନେ ବି ଏ ଦିଗରେ ରୁପ୍ତ । ପଶ୍ଚିମାଞ୍ଚଳର ବିକାଶ ପାଇଁ ଏମାନେ କେବଳ ମଧୁର ଭାଷଣ ମାରନ୍ତି, ଅମୃତ ବିନୟ ବଚନ କହନ୍ତି । ମାଟି ଅପେକ୍ଷା ରାଜନୀତି ଏମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବଡ଼ । ଦଳ ଓ ଅର୍ଥ ପାଇଁ ଏମାନେ କ'ଣ କରିପାରନ୍ତି ନ କହି ବୋଧେ କ'ଣ କରି ନ ପାରନ୍ତି (?) କହିବା ଉଚିତ ହେବ । ଅବଶ୍ୟ ସତ୍ତ୍ୱେ ନୁହେଁ କିନ୍ତୁ ଯେ ସିଂହଭାଗ କହିବାବାହୁଲ୍ୟ ।

କହିଲେ କୁଳକୁଟୁମ୍ବକୁ ଲାଜ, ନ କହିଲେ ତେଣେ କୁଳ ଭାସିଯାଉଛି । ଆମ ରାଜନେତା ଜନପ୍ରତିନିଧିଙ୍କ କଥାର କେବଳ ରାଜ୍ୟ କାହିଁକି କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କର ବି କେଉଁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗରେ ଏମାନେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅମଳା ଭାବରେ ଅଧିଷ୍ଠିତ ହୋଇନାହାନ୍ତି ? ହେଲେ କରୁଛନ୍ତି କ'ଣ ? ଯାହାବି କରୁଛନ୍ତି କେବଳ ବିକୃତି ଆଉ ପାଇଲ ଋଷରେ । ହେଲେ ଛାତିରେ ହାତ ଦେଇ ଆମେ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାବାସୀ କେବେ ଏମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଶ୍ନଗତା ଭିତରକୁ ଟାଣି ତାଙ୍କ ଝାଲ ନିଗାଡ଼ି ଦେଇ ପାରିଛୁକି; ବରଂ ବଜାଗଜା ରୋଷଣାରେ ଏମାନଙ୍କୁ ପାଛୋଟି ଆଣି ନିଜକୁ କୃତ୍ୟ କୃତ୍ୟ ମଣିଛୁ । ତାଙ୍କ ଧାଡ଼ିଏ କଥାରେ ଗାଡ଼ିଏ ଚାଲିମାରିଛୁ; ତାଙ୍କର ଆନୁଗତ୍ୟ ନା'ରେ ଅତ୍ୟନ୍ତ କଦର୍ଯ୍ୟ ଭାବରେ ବରଂ ବିଦ୍ରୋହର ଭୂମିକା ତୁଲାଇଛୁ । ତା' ନ ହେଲେ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାକୁ ନେଇ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟ ଗଠନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆଜି ଏମିତି ଦାଣ୍ଡରେ ପଡ଼ି ହାଟରେ ଗଡ଼ୁ ନଥାନ୍ତା ! କି ଏହାକୁ ନେଇ ଆମ ରାଜନେତା ତଥା ତଥାକଥିତ ଭାବରେ ମାଟି ଜାତି କଥା କହୁଥିବା କିମ୍ବଦନ୍ତୀ 'ହୁଇସିଲ କ୍ଲୋୟର' ମାନେ ଆମରି ପ୍ରଗତି ପାଇଁ ରୁପ୍ତ ପଡ଼ି ନ ଥାନ୍ତେ । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ

ଆଜିଯାଏ ଆମେ ନୀରବ ଜନତା ଆଉ ନେତା ଉଭୟେ । ଜନତାର ନୀରବତା 'କଳ୍ପତାକୁ ଗୋଳି ପାଣି ସୁହାଇବା' ପରି ନେତାଙ୍କୁ ସୁହାଇଛି । କୁମାରତ ଭାବରେ ସରକାରୀ ପ୍ରୋସ୍ତାହନର ଆଡୁଆଳରେ ବିଭିନ୍ନ ବହୁଜନ ହିତାୟ ଯୋଜନାରେ ଆମେ ଉପେକ୍ଷିତ, ଅବହେଳିତ । ମୁଁ କହୁଛି, ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା, ଓଡ଼ିଶାର ସୁଚାପତ୍ର ହେଲେ ବି ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରତି ସବୁ ସମୟରେ ଆମ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଅଣଦେଖା କରି ବାରମ୍ବାର ବୈମାତୁକ ମନୋଭାବ ପୋଷଣ ପୂର୍ବକ ତାକୁ ସାବତ ମାଆର ପୁଅବତ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ଆସୁଛନ୍ତି । କୋଟି କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ଏଠୁ ରାଜ୍ୟ ରାଜକୋଷକୁ ଯାଉଥିଲେ ବି ବିକାଶ ଆଉ ପ୍ରଗତି ଏଠି ଶୂନ୍ୟ । ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରତି ସରକାରଙ୍କ 'ଝିଙ୍କି ମାରି ବଣିପୋଷିବା' ନୀତି ନିରବଚ୍ଛିନ୍ନ ଭାବରେ ଚାଲିଛି । ଯାବତୀୟ ଲୁଚ୍ ଶିଳ୍ପ ଆଉ କାରଖାନା ଗଢ଼ାହେବ ଏଠି, ଅଥଚ ବିକାଶ ପ୍ରକ୍ରିୟା ହେବ ଆଉ କେଉଁଠି ? ପୂର୍ବ ଓଡ଼ିଶାରେ । ଏଠିକାର ଜନତା ତଥା ଆମ୍ଭ ଆଦମ୍ଭୀ ଖାଇବେ ଧୂଳି, ଧୂଆଁ, ରାସାୟନିକ ବିଷ ଆଉ ଛଟପଟ ହେବେ କଲୁକ୍ଷିତ ଘାତକ ପରିବେଶରେ ଅଥଚ ପ୍ରଦୂଷଣ ମୁକ୍ତ ନିମନ୍ତେ ଉଚ୍ଚ ବୈଷୟିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେବ ଭୁବନେଶ୍ୱରରେ, କଟକରେ ବା ଅନ୍ୟଠାରେ । ଏହା ସରକାରଙ୍କ କେଉଁ ନୀତି ! ଏହାଦ୍ୱାରା ସରକାର କ'ଣ ଆଞ୍ଚଳିକତାବାଦକୁ ମୁଣ୍ଡଟେକାଇବାରେ ପ୍ରଶ୍ନ ଯ ଦେଇ ଅଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆଉ ଅସାମ୍ବିଧାନିକ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁନାହାନ୍ତି ? ସରକାରରେ ସରକାର ଯେମିତି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ରାଜ୍ୟ ଗଠନ ନିମନ୍ତେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଜୋରଦାର କରି ରାଜ୍ୟ ଅସ୍ଥିରତାକୁ ଏକ ପ୍ରକାର ଆମଷଣ କରୁଛନ୍ତି । ସରଳ, ନିଷ୍ପପଟ, ଶାନ୍ତିପ୍ରିୟ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ ମନରେ ବିଦ୍ରୋହର ବହି ଜାଳୁଛି । ଏ କେଉଁ ନିରପେକ୍ଷତା ଆଉ ମାନବିକତା । ଏଠି ସାମ୍ୟବାଦର କେଉଁ କଥା କହୁଛନ୍ତି

ସରକାର ?

ଏଠାରେ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଅବହେଳିତ ଆମ୍ଭ ଆଦମ୍ଭୀଙ୍କ ମୁହଁରେ ଉଠୁଥିବା ଗୋଟିଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଉନ୍ମାଦନ କରିବା ଉଚିତ ମନେହୁଏ; ତା' ହେଲା - ଆରେ ଭାଇ ! ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ବିକାଶ ପାଇଁ ତୁମର ଯଦି ଏତେ ଦରଦ ଖାଲି ଶିଳ୍ପ କଳକାରଖାନା ପାଇଁ ମଲମଲ ହରତ କାହିଁକି ? ତୁରନ୍ତାକୁ ତମଣା ଝାଙ୍କିବା ପରି ଜଳ ପ୍ରକଟ ଗୁଡ଼ାଏ କ'ଣ ପାଇଁ କରୁଛ ? ପାରୁଛ ଯଦି ବଡ଼ ସୁପର ସେଣିଆଲ ଡାକ୍ତରଖାନା, ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ କର, ପର୍ଯ୍ୟଟନ କ୍ଷେତ୍ର ଉନ୍ନତି କରାଅ । ଗରିବା ହଟାଓ ଯୋଜନାକୁ ଜନତାଙ୍କୁ ସ୍ୱାବଲମ୍ବୀ କରାଇବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ କର ।

ପ୍ରଦୂଷଣ ମୁକ୍ତ ବିଭିନ୍ନ କୁଟୀର ଶିଳ୍ପ ଯୋଜନା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଅ । କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଳସେଚନ ପ୍ରକଟ, ତଥା ବର୍ଷାଜଳ ସଂରକ୍ଷଣ ଯୋଜନା ସମେତ ଅର୍ଥକରୀ ଫସଲ ନିମନ୍ତେ ପ୍ରୋସ୍ତାହିତ କରାଅ । ନା ! ଏମିତି କଲେ ଭାଗବତଟା ଅଶୁଦ୍ଧ ହୋଇଯିବନି ? ଏହା କ'ଣ ଆଖିକୁ ଦିଶିବ ? ଏମିତି ଯୋଜନା ଏଠି କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ହେଲେ ଏ ଅଞ୍ଚଳଟା ଅନ୍ଧବର୍ଷ ପରେ କ'ଣ ଆଉ ପଛୁଆ ଅଞ୍ଚଳ ହୋଇ ରହିବ ନା ଏଠି ଗରୀବ ଗୁରୁବା ଥିବେ । ଆରେ ! ଏମିତି ହେଲେ ଆମକୁ ଆଉ କି ଏମାନେ ପଲରିବେ ନା ଆଉ ଦମ୍ଭରେ ଚାଲିବ ଭୋଟ ନିର୍ବାଚନ ବେପାର । ଲୋଚବ୍ୟାଙ୍କ ଦେବାଳିଆ ହୋଇ ଯିବନି ? କି'ରେ ଆମେ କ'ଣ ଦୋକା ହୋଇଛୁ । ଆମ ଯୋଜନା ପ୍ରଗତିର ଭିତ୍ତି କିଆଁ ହେଲା ଯୋଜନାଟି ଥିବ ଦମ୍ଭଦାର ହଉଥିବ ଗରୀବଙ୍କ ନାମରେ ହେଲେ ଗରୀବ, ଦଳିତ, ଶୋଷିତ, ନିଃସ୍ୱେଦିତ ଆଉ ଅବହେଳିତଙ୍କ ଅବସ୍ଥା 'ଯେଉଁଠି ଅଛ ସେଇଠି ଥା ।' ତା' ନହେଲେ ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶା ବିକାଶ ପରିଷଦର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ କ'ଣ ଆଜିଯାଏ ଥାଆନ୍ତା ରାଜଧାନୀରେ । ପଶ୍ଚିମ ଓଡ଼ିଶାର ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ହାଇକୋର୍ଟ ବେଞ୍ଚ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଯୋଗୁଁ

ଓକିଲ ମହକିଲ ତଥା ଜନସାଧାରଣ ନାହିଁ ନ ଥିବା ଅସୁବିଧାର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇ ଏହାଦ୍ୱାରା ବିଚାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ତଥା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସରକାରୀ ବିଭାଗୀୟ କାର୍ଯ୍ୟ ବାଧାପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥିଲେ ହେଁ ତା'କୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ପିଲାଖେଳ ଭାବୁଥାନ୍ତେ ଆଉ ଏତେ ହାଲୁକା ଭାବେ କମିଶନଟେ ବସାଇ ଦେଇ (କୃଷି ପାଲି କମିଶନ) କେବଳ ଦିନ ଗଡ଼ାଇ ଚାଲି ଥାନ୍ତେ । ଧୂକ୍ ! ଆମରି ଜନପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ ବି ପଶିମ ଓଡ଼ିଶାର ସାମୁହିକ ପ୍ରଗତି ପାଇଁ ବିଧାନସଭା କି ଲୋକସଭାରେ, ନା ସମ୍ମିଳିତ ସ୍ୱରଟିଏ ଉଠାଇଛନ୍ତି ନା କଳାପାହାଡ଼ମାନଙ୍କୁ ଉଚିତ ଜବାବ ଦେବାପାଇଁ ଦଳମତ ଭୁଲି ଅଛନ୍ତି ଏକ ମଞ୍ଚକୁ ଉତ୍ତୁରିପାରିଛନ୍ତି । ଆମେ ବି ସାଧାରଣ ଲୋକେ ଧନ୍ୟ ! ସହିଛି ଏ ନେତା ଜନପ୍ରତିନିଧିମାନଙ୍କୁ । ଫାଟି ଯାଉନି ଆମର ଛାତି । ସାହସ କରି ପାରୁଛନ୍ତି ଏମାନେ ପୁଣି ଛାତି ଡେରି ଜନତାର ସାମ୍ନାରେ ଛିଡ଼ା ହେବାକୁ ।

ଦୁଃଖ ଲାଗେ । ପ୍ରତିବାଦ କରିବାର ଏ ଯାଏ ଆମେ ଶିଖିଲେନି । ସ୍ୱାଭିମାନ ଆଉ ଅଧିକାରକୁ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିବାର ଜାଣିଲେନି । ଯାହାବି ଯେତେବେଳେ କିଛି ହେଉଛି ଅନ୍ତର୍ନିହିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କେବଳ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ନ୍ୟସ୍ତସ୍ୱାର୍ଥ ଜଡ଼ିତ ରହିଯାଉଛି । ଯଦ୍ୱାରା ବୋଧେ ସଫଳତା ଆମପାଇଁ ପାଲଟି ଯାଉଛି ମୃଗତୃଷ୍ଣା । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କ୍ଷମତା ଓ ଶସ୍ତ୍ରା ଲୋକପ୍ରିୟତା ହାସଲ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଯେମିତି ଆମ ରକ୍ତରେ ଚଢ଼ିଯାଇଛି । ଧୂର୍ତ୍ତ ଦୁର୍ବର୍ଷ ସଂଗ୍ରାମୀ ବୀର ସୁରେନ୍ଦ୍ର, ହଜେ ସିଂ, ଏରୀ ସିଂ

ପ୍ରଭୃତିଙ୍କ ବଂଶଧର ତଥା ଦାୟାଦ ଭାବରେ ଏହା କ'ଣ ଆମପାଇଁ ଶୋଭନୀୟ କି ? ପ୍ରତ୍ୟେକେ ଆମେ ନିଜେ ନିଜକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କରନ୍ତୁ ଇତିହାସରେ ଏମିତି କୌଣସି ଜାତିର ବର୍ଣ୍ଣନା ନାହିଁ ଯେଉଁମାନେ କି ବିନା ବଳିଦାନରେ ମୁକ୍ତି ଆଉ ପ୍ରଗତିର ମଶାଳ ଜାଳିପାରିଛନ୍ତି । ଏହାକୁ ଉପଲବ୍ଧି କରି ଆମରି ଲକ୍ଷ୍ୟ ହାସଲ କରିବା ପାଇଁ ହେଲେ ପ୍ରଥମେ ସଂକୀର୍ଣ୍ଣତା ମନୋଭାବକୁ ମନରୁ ଦୂର କରି ମାଟିମାଁ ପ୍ରେମରେ ଆମକୁ ଭିଜିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ତ୍ୟାଗ ପଥର ଯାତ୍ରୀ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆମରି ଗରିମାମୟ ଇତିହାସକୁ ମନେ ପକାଇବାକୁ ପଡ଼ିବ । ବାକ୍ୟବୀର ନ ହୋଇ କର୍ମବୀର ମନ୍ତ୍ରରେ ଦୀକ୍ଷିତ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଧୀବର ଜାଲରୁ ମାଛଟିଏ ମୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ଅଥବା ଶୁଗାଳଟିଏ ବାଘ ଆଁରୁ ମୁକ୍ତି ପାଇବାକୁ ହାରିବୁହାରୀ ନୁହେଁ ଲୋଡ଼ା ଯତ୍ନପରୋନାସ୍ତି ପରାକ୍ରମୀ କୌଶଳ ଆପ୍ରାଣ ଉଦ୍ୟମ । ଯେମିତିକି ବଣରେ ସିଂହର କେହି ଅଭିଷେକ କରାଏ ନାହିଁ । ନିଜ ପରାକ୍ରମ ବଳରେ ହିଁ ସେ ନିଜେ ନିଜର ଅଭିଷେକ କରାଏ ।

କେତେ ଦିନ ଆମେ ଆଉ ନିଜକୁ ଦଳିତ, ଅବହେଳିତ, ନିଷ୍ପେକ୍ଷିତ ଆଉ ଉପେକ୍ଷିତ କହି ଚାଲିଥିବା ଆଉ ନିଜ ଅଧିକାରରୁ ବଞ୍ଚିତ ହୋଇ ରୂପ ପଡ଼ିଥିବା ସୁନାପୁଅ ପରି । ଦୂରକୁ ଥରେ ନଜର ଦେଲେ ଆମ ପଶିମ ଓଡ଼ିଶାବାସୀଙ୍କ ପାଦତଳକୁ ଯେ ମାଟି କେମିତି ଖସି ଉଠିଛି ତାହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ । ପ୍ରଗତି ନା'ରେ ଏଠି ଯେଉଁଲି ଭାବରେ ଛତୁପୁଟିବା ଭଳି କେବଳ ଜୀବନ ଘାତକକାରୀ ଶିଳ୍ପ

କାରଖାନା ଗର୍ଜି ଉଠିଲାଣି, ତାହା ପରିତାପପୂର୍ଣ୍ଣ । ଯାହାର କୁପରିଣତି ଆମକୁ ଭୋଗିବାକୁ ପଡ଼ିବ; ଯେତେବେଳେ ଏଠୁ ଖଣି ଖାଦାନ ସବୁ ଶେଷ ହୋଇଯିବ, ନା ଥିବ ଏଠି କଂପାନୀ ନା ଥିବ ଉତ୍ପାଦନ । ପ୍ରକୃତି ଲୁଟ ହୋଇ ଆତ୍ମଘାତୀ ରାସାୟନିକ ବିଷ ବଳୟରେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଥିବ ପରିବେଶ ଆଉ ପରିସଂସ୍ଥା । ସେତେବେଳେ ଋଷଜମିର ଗନ୍ଧି ତ ନଥିବ ଶୁଦ୍ଧ ନିର୍ମଳ ପାଣି ବୁଝାଏ ପାଇଁ ଯେତେବେଳେ ଆମେ ଛଟପଟ ହେଉଥିବା ସେତେବେଳେ ସେଇ ଶିଳ୍ପ କାରଖାନାର ଭଗ୍ନ କଳକି ଲଗା ଲୁହାରୁଡ଼ିକ ଆମରି ଅତୀତର ଅସଚେତନତା ପାଇଁ ଆମକୁ ଖାଲି ଉପହାସ କରୁଥିବେ ଉପହାସ । ଆଉ ସେତେବେଳେ ପାଗ ଭିଡୁ ଭିଡୁ କଟେରୀ ବରଷାସ୍ର ହୋଇସାରିଥିବ । କେବଳ ଜୀବନ ଜାଇବା ପାଇଁ ଆମେ ଚିହ୍ନାର କରିଛୁଥିବା - 'ସର୍ବେ ହୋଇଣ ଏକ ମୁଖ ବୋଲନ୍ତି ନାରାୟଣ ରଖ ।' ଏଣୁ ସାଧୁ ସାବଧାନ ! ଉଠ, ଜାଗ୍ରତ ହୁଅ, ମାଡ଼ିଗଲ, ସ୍ୱର ଉଠାଅ, ପ୍ରତିବାଦ କରିବାରେ ସାଲିସ ନ କରି ପଶିମ ଓଡ଼ିଶାର ଏକ ଉଜ୍ଜଳ ଭବିଷ୍ୟତ ପାଇଁ ଏଇ ଶୁଭବେଳାରୁ ହିଁ ଆରମ୍ଭ ହେଉ ମାଁ-ମାଟି-ଜାତି ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଏକ କ୍ରାନ୍ତିକାରୀ ଯାତ୍ରା । ଓଡ଼ିଶାର ମାନଚିତ୍ରରେ ପଶିମ ଓଡ଼ିଶାର ଜ୍ୟୋତିର୍ବାନ ଆକର୍ଷଣୀୟ ମୂର୍ତ୍ତି ଉଦ୍ଭାସିତ ହେଉ ବିଶ୍ୱକୁ ଚକିତ କରିଦେବା ଭଳି ଏକ ଚମତ୍କାର ଦୃଶ୍ୟରେ ।

♦ ଏଡ଼ଭୋକେଟ୍, ବରଗଡ଼

ସଂଗଠନ ସମ୍ପାଦକ

ଶ୍ରୀ ମନବୋଧ ପତିଙ୍କ ସଭାପତିତ୍ୱରେ କୋଶଳ ସଂଘର୍ଷ ବାହିନୀ ଅତାବିରା ବୁକ୍ ଶାଖାର ଏକ ନୂତନ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କମିଟି ଗଠନ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ୧୧ ଜଣ ସଦସ୍ୟ ଅଛନ୍ତି ।

ପ୍ରତି ଗ୍ରାମପଞ୍ଚାୟତରେ ପଞ୍ଚାୟତ

ସ୍ତରୀୟ କମିଟି ଗଠନ କରିବାର ଧାର୍ଯ୍ୟଲକ୍ଷ୍ୟ ନେଇ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ୧୨ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ କମିଟି ଗଠିତ ହୋଇସାରିଛି ।

୧-ଖରମୁଣ୍ଡା, ୨-ଟାଙ୍ଗରପାଲି, ୩-ପାହାଡ଼ଶ୍ରୀଗିଡ଼ା ଓ ଅମିଳିପାଲି ଯୁଗୁ, ୪-ମନାପଡ଼ା, ୫-ଝିଲିମିଣ୍ଡା, ୬-ପତ୍ରାପାଲି,

୭-କୁଣ୍ଡା, ୮-ଦୁଲମପୁର, ୯-କୁଲିତାପୁକୁରା, ୧୦-ଟାମରସରା, ୧୧-ଲଟିଦା, ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପଞ୍ଚାୟତ କମିଟି ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଗଠନ କରିବା ଉଦ୍ୟମ ଜାରି ରହିଛି ।

ଶ୍ରୀମାନ୍ ପ୍ରତାପ କେଶରୀ ପତି, ଖରମୁଣ୍ଡା, ଆ: ଅତାବିରା, ବରଗଡ଼, କୋଶଳାଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

କୋଶଲ ବନ୍ଦନା

ଉଦନ୍ତି ସୁକ୍ତେଲ ଅଙ୍ଗତେଲ ରଙ୍ଗତେଲ
 ତିତ୍ତୋପୁଳା ଜଳ ଝଲକେ
 ହୀରାକୁଦର ଜଳ ଉଛୁଳୁଛେ ଘଲ ଘଲ
 କୋଶଲ ମାଆର କୋଲ ଛଲକେ
 ଜୟେ କୋଶଲ ! ତୋର ଝଲମଲ ଆଉ
 ସରଗର ଶୁଭାନୁ ବଲକେ
 ଇନ୍ଦ୍ରାବତୀ ଜୀରା ବାମିନୀ ବଂଶଧାରୀ
 ଖଡ଼କ୍ ଚାଲେ ଗୋଡ଼ ତଲକେ ॥୦॥
 ହୁଁଡ଼ାର ଭୁଁଡ଼ାର ଖାଲେ ବାହାଲ ବେନୀ ମାଲେ
 ଝଙ୍କି ମେଲେ ହୀରା ନୀଳା ମାଟିର ମେଲେ
 ଧରତିର ଥନୁ ଶର ପଧାନ ପାଟର ନୀର
 ଝର ଝର ଝରେ ଦେବଗଡ଼ର ଝାରେ

■ ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ୱର ବାଗ୍
 ମନର ମଧ୍ୟଳା ଯାଏ ବୁଡ଼େ ପକାଲେ ଘାଏ
 ପାପଛକ୍ତ ଘାଟ ଆର କପିଲ ଧାରେ
 ଢେର କୁଜଲା ଖୁଦାନ ଭରି ଧାତୁର ଗୁଦାମ୍
 କୋଶଲ ଭୁଇଁ ସିରି ସମ୍ପଦ ମୟେ
 କୁଡ଼ୁ କର୍ତ୍ତ ତାରେ ମହୁଲ ମହୁର ଭାରେ
 ଉଷୋର କହରେ ମାଏର କହରୁଆଏ
 ବନ୍ଧେଇ ରାବଣ ଧାରା ତୁଡ଼ୁମା ଖଣ୍ଡାଧାର
 ବାଏଲ ମେଲାର ତାଲୁଆ ପାଲକେ
 ଧନ ଜଲ ଉଷାରେ ବନ୍ଧି ବନିଛେ ଭ
 ମୁଲକେ ବିଜଳି ଭଲ ବଲକେ
 ଜୟେ କୋଶଲ ॥୧॥

❖ ସାଉତପୁର, ବରଗଡ଼

‘କୋଶଲ କଥା’ ପାଇଁ ଲେଖା ଆବଶ୍ୟକ

‘କୋଶଲ କଥା’ ପତ୍ରିକାରେ ନିମ୍ନକେତୋଟି ପ୍ରସଙ୍ଗ ନିୟମିତ ସ୍ତମ୍ଭଭାବରେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବ । ସେଗୁଡ଼ିକ ହେଲା :-

- ୧- କୋଶଲ ଇତିହାସ : ଏଇ ସ୍ତମ୍ଭରେ କୋଶଲର ଇତିହାସ, ସ୍ୱାଧୀନତା ସଂଗ୍ରାମରେ କୋଶଲୀଞ୍ଚଳର ଭୂମିକା, ବିଭିନ୍ନ ସାମାଜିକ, ଧାର୍ମିକ ତଥା ପରିବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ଆନ୍ଦୋଳନ ସ୍ଥାନିତ ହେବ ।
- ୨- କୋଶଲ ପରିବେଶ : ଏଇ ସ୍ତମ୍ଭରେ କୋଶଲୀଞ୍ଚଳର ପ୍ରତିଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା ପାହାଡ଼, ପର୍ବତ, ନଦୀ, ହ୍ରଦ, ଜଙ୍ଗଲ, ଗାଁ, ସହର ଆଦି ଉପରେ ତଥ୍ୟ ମୂଳକ ଆଲୋଚନା ହେବ ।
- ୩- କୋଶଲ କୀର୍ତ୍ତି : ଏଇ ସ୍ତମ୍ଭରେ କୋଶଲୀଞ୍ଚଳର ଐତିହାସିକ ସ୍ଥାନ, ତୀର୍ଥସ୍ଥାନ, ବରପୁତ୍ର, କବି, କଳାକାର ସାହିତ୍ୟିକମାନଙ୍କର ଜୀବନାବଳୀ, କୃତି ସ୍ଥାନିତ ହେବ ।
- ୪- କୋଶଲ ସମ୍ପଦ : ଏହି ସ୍ତମ୍ଭରେ କୋଶଲୀଞ୍ଚଳରେ ଥିବା ଖଣି, ଜଙ୍ଗଲ, କୃଷି, ଗୋସମ୍ପଦ ଆଦି ଉପରେ ଆଲୋଚନା ହେବା ସହ ଏହାର ଉପଯୋଗ / ଦୁରୁପଯୋଗ ଉପରେ ସମୀକ୍ଷାମୂଳକ ଆଲୋଚନା ହେବ ।
- ୫- କୋଶଲ ସଂସ୍କୃତି : ଏହି ସ୍ତମ୍ଭରେ

କୋଶଲୀଞ୍ଚଳର ଗୀତ, ନୃତ୍ୟ, ଭାଷା, ପର୍ବପର୍ବାଣୀ, ଯାନିଯାତ୍ରା ଉପରେ ଆଲୋଚନା ହେବା ସହ ଏହାର ସାଂସ୍କୃତିକ ତାତ୍ପର୍ଯ୍ୟ ସମୀକ୍ଷା ହେବ ।

୬- କୋଶଲ ସମସ୍ୟା : କୋଶଲୀଞ୍ଚଳର ଶିକ୍ଷା, କୃଷି, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ, ସାମାଜିକ, ଆର୍ଥିକ, ରାଜନୀତିକ ପ୍ରାକୃତିକ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ଆଦି ସମସ୍ୟା ତଥା ଏହାର ପ୍ରତିକାର ଦିଗରେ ଆଲୋଚନା ହେବ ।

୭- ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ : ଏ ସ୍ତମ୍ଭରେ କୋଶଲୀଞ୍ଚଳର ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ସମସ୍ୟା, ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟସେବା, ଏ ଅଞ୍ଚଳର ରୋଗ ତଥା ତାର ପ୍ରତିକାର ଉପରେ ଆଲୋଚନା ହେବ ।

୮- ଜୀବନଚର୍ଯ୍ୟା : ଏଇ ସ୍ତମ୍ଭରେ ଆମର ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳ ତଥା ସହରାଞ୍ଚଳ ଲୋକମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ଜୀବନରେ ଅନୁଭୂତ ସମସ୍ୟା ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ସଂସ୍କାର ଉପରେ ଆଲୋଚନା ହେବ । ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ରୋଗ ରୂପେ ବ୍ୟାପାର୍ତ୍ତିଥିବା ଭୋଗବାଦୀ ସଂସ୍କୃତି ମଦ, କୁଆ, ଅପେରା, ଆତ୍ମହରପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବାହ, ଯୌତୁକ ସମସ୍ୟା, ପାରିବାରିକ ସମସ୍ୟା, ପ୍ରେମିତ୍ୱମାନଙ୍କ ସମସ୍ୟା ଆଦି ଆଲୋଚିତ ହେବ ।

୯- ଉଦ୍ଭିଷ୍ଟ ଜାଗ୍ରତ : ଏଇ ସ୍ତମ୍ଭରେ ପଶ୍ଚିମାଞ୍ଚଳ ପ୍ରତି ହେଉଥିବା ଅବିଚାର, ବିଭିନ୍ନ କ୍ଷେତ୍ରରେ

ଦେଖାଦେଉଥିବା ଆଞ୍ଚଳିକ ବିଷମତା ଉପରେ ତୁଳନାତ୍ମକ ଆଲୋଚନା ହେବ ।

୧୦- ସମ୍ବାଦ ସମୀକ୍ଷା / ସାହିତ୍ୟ : ଏ ସ୍ତମ୍ଭରେ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରରେ ପ୍ରକାଶିତ କୋଶଲୀଞ୍ଚଳର ସ୍ୱାର୍ଥ ବା ସ୍ୱାର୍ଥବିରୋଧୀ ସମ୍ବାଦ ଉପରେ ସମୀକ୍ଷାମୂଳକ ଲେଖା ସ୍ଥାନିତ ହେବ ।

୧୧- ଆୟୁର୍ବେଦ ଓ ଯୋଗ : ଆୟୁର୍ବେଦୀୟ ରୋଗ ନିରୂପଣ, ଔଷଧୀୟ ବୃକ୍ଷ ଓ ତା’ର ପ୍ରୟୋଗ ଓ ଯୋଗ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଲେଖାମାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ ।

★ ଲେଖାଗୁଡ଼ିକ ଲମ୍ବା କାଗଜର ପ୍ରାୟ ୩-୪ ପୃଷ୍ଠାରୁ ବେଶି ହେବନାହିଁ । ଆବଶ୍ୟକ ବେଳେ ଶାଧାରଣ ଦୀର୍ଘ ଲେଖାମାନଙ୍କୁ କ୍ରମଶଃ... ଭାବରେ ଦିଆଯାଇ ପାରିବ ।

★ ଲେଖାରେ ଥିବା ତଥ୍ୟ, ସୂଚନା ଓ ମତାମତ ଲେଖକଙ୍କ ନିଜସ୍ୱ ବୋଲି ଧରାଯିବ ।

❖ ଲେଖା ପଠାଇବାର ଠିକଣା :
 ସଂପାଦକ

ପୁରୋହିତ ଭଟ୍ଟ, ଏଲ.ଆଇ.ପି. ଅଫିସ ପାଖ,
 ଏଲ୍.ଏଲ୍.-୬, ଚରଗଡ଼

ମୋ: ୯୮୬୧୧୯୨୮୪୨, ୯୬୫୮୩୬୧୧୦୩

ଶ୍ରୀମାନ୍ ସଂକୀର୍ତ୍ତନ ଜାଲ, ଗୋବିନ୍ଦପାଲି, ବରଗଡ଼, କୋଶଲୀଞ୍ଚଳ, ଓଡ଼ିଶା ଏହି ପୃଷ୍ଠା ପାଇଁ ପୃଷ୍ଠପୋଷକତା କରିଥିବାରୁ ତାଙ୍କୁ ଅଶେଷ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଏକ ଅନୁରୋଧ ପତ୍ର

ପ୍ରିୟ କୋଶଳପ୍ରେମୀ ଓ କୋଶଳାଞ୍ଚଳର ଭାଇଭଉଣୀମାନେ ‘କୋଶଳକଥା’କୁ କେବଳ କୋଶଳ ସଂପର୍କ ବାହିନୀର ନୁହେଁ, କୋଶଳାଞ୍ଚଳର ମୁଖପତ୍ର ଭାବେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବା ନିମନ୍ତେ ଆପଣମାନଙ୍କର ଗୁରୁତ୍ୱ ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ରହିଛି । ଏଇ ସଂଖ୍ୟାଟି ଦେଖିବା ପରେ ଏଭଳି ପତ୍ରିକାଟିଏର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ଅନୁଭବ କରିବା ପୂର୍ବକ ପତ୍ରିକାର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ନେଇ ଆପଣଙ୍କ ହୃଦୟରେ ଯଦି କିଛି ଆଶାର ସଞ୍ଚାର ହୋଇଛି, ତେବେ ନିଜର ସାମର୍ଥ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆପଣ ଜଣେ ପୃଷ୍ଠପୋଷକ ଭାବରେ ସହଯୋଗର ହାତ ବଢ଼ାଇବା ପାଇଁ ବିନୀତ ଅନୁରୋଧ ।

ଲେଖକ ପରିଚୟ

■ ଶ୍ରୀ ମୋହନ ସାହୁ

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମୋହନ ବାବୁ ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲା ଅତୀତରା ଆନାନ୍ତଗିରି ମନାପଡ଼ା ଗ୍ରାମର ନିଜ ଘରେ ରହନ୍ତି । ଗାଁଧା ସ୍କୁଲର ମହାବିଦ୍ୟାଳୟ କଳାପାଣିରେ ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ଅବସ୍ଥାପିତ । ସେ ଏକାଧାରରେ ଜଣେ ଗବେଷକ, ଶିକ୍ଷାବିତ୍, କବି, ସୁଲେଖକ ତଥା ସ୍ୱେଚ୍ଛା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ ସୁପରିଚିତ । ନିଜ ଅଞ୍ଚଳର ହରିୟାଶ୍ରୟ କାର୍ତ୍ତିରାଜକୁ ଲୋକଲୋଚନକୁ ଆଣିବା ପାଇଁ ସବୁବେଳେ ଚିନ୍ତିତ ଓ ଚେଷ୍ଟିତ ।

■ ଶ୍ରୀ ଅମୃତ୍ୟ କୁମାର ପତି

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପତିବାବୁ ଜଣେ ସମାଜସେବୀ ଋଷୀ ତଥା ସଂଗଠକ । ସେ ତାଙ୍କର ବରଗଡ଼ ସ୍ଥିତ ଘରେ ରହନ୍ତି । କୃଷକ ସଂଗଠନରେ ଅଗ୍ରଣୀ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ଗନ୍ଧର୍ବମାନ ସୁରକ୍ଷା କମିଟିର ମଧ୍ୟ ଜଣେ ସଭ୍ୟ ।

■ ଶ୍ରୀ ସୁନୀଲ ପୁରୋହିତ

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପୁରୋହିତବାବୁ ତାଙ୍କ ନିଜଘର ବରଗଡ଼ଠାରେ ରହନ୍ତି । ସେ ଜଣେ ଯୁବ-ଏଡ୍‌ଭୋକେଟ୍ । ସମାଜସେବୀ,

ଗବେଷଣାତ୍ମକ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ତଥା ନିଜ ଅଞ୍ଚଳର ସ୍ୱାଭିମାନ ବୃଦ୍ଧିପାଇଁ ସବୁବେଳେ ଉଦ୍ୟମରତ । ନିଜ ଅଞ୍ଚଳର ଉନ୍ନତି ଓ ସୁବିଧା ପାଇଁ ସେ ସବୁବେଳେ ଚିନ୍ତିତ ।

■ ଶ୍ରୀ ରଞ୍ଜାଧର ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପଣ୍ଡାବାବୁ ବରଗଡ଼ ଜିଲ୍ଲାର ଏ.ଡି.ଏମ୍. ପଦରୁ ଅବସର ନେଇ ନିଜଘର ବରଗଡ଼ଠାରେ ରହନ୍ତି । ସେ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ପ୍ରଶାସକ, ଜ୍ଞାନୀ, ଗୁଣୀ ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦିଗରେ ନିପୁଣ ତଥା ସୁଲେଖକ ।

■ ଶ୍ରୀ ମନୋରଞ୍ଜନ ସାହୁ

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ସାହୁବାବୁ ସିମେଣ୍ଟ ନଗର ହାଇସ୍କୁଲ ପ୍ରଧାନ ଶିକ୍ଷକ ପଦରୁ ଅବସର ନେଇ ଏବେ ନିଜଘର ବରଗଡ଼ କୋଶଳ ନଗରରେ ରହନ୍ତି । ସେ ଏକାଧାରରେ ଜଣେ ଦକ୍ଷ ପ୍ରଧାନଶିକ୍ଷକ, ଶିକ୍ଷାବିତ୍, ଅଭିନେତା, ବ୍ୟଙ୍ଗସାହିତ୍ୟିକ, ସମାଜସଂସ୍କାରକ ଓ ନାଟିନିଷ୍ଠ ବ୍ୟକ୍ତି । ସତ୍ୟ ଏବଂ ନ୍ୟାୟରେ ତାଙ୍କର ଅନମନୀୟ ନିଷ୍ଠା ।

■ ଶ୍ରୀ ମୁକ୍ତକଣ୍ଠ ପ୍ରଧାନ

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ପ୍ରଧାନବାବୁ ବର୍ତ୍ତମାନ ସମ୍ବଲପୁର ସହରର ହାରାକୁଦ କଲୋନୀରେ

ନିଜ ଘରେ ରହନ୍ତି । ମାନବ କଲ୍ୟାଣ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ନାମକ ଏକ ଅନୁଷ୍ଠାନ ଗଢ଼ି ନିଜ ଘରେ ତାର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ରଖିଛନ୍ତି । ପରିବେଶ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ ଗୁଡ଼ିଏ ବେତାର ଆଲୋଚନା ସମ୍ବଳପୁର ଆକାଶବାଣୀ ତରଫରୁ ଦେଇଛନ୍ତି ଓ ଦେଉଛନ୍ତି । ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଦିଗକୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଗଭୀର ପ୍ରବେଶ ରହିଛି ।

■ ଶ୍ରୀ କିରଣ କୁମାର ମିଶ୍ର

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ମିଶ୍ରବାବୁ ବରଗଡ଼ ସହରରେ ରହନ୍ତି । ସେ ଜଣେ ଯୁବ ଏଡ୍‌ଭୋକେଟ୍ ଓ ମୁକ୍ତ ସାମ୍ବାଦିକ । ଦେଶସେବା, ସାହିତ୍ୟସେବା ତଥା ସମାଜସଂସ୍କାର ପାଇଁ ସେ ସବୁବେଳେ ଚିନ୍ତିତ ଓ ଉଦ୍ୟମରତ ।

■ ଶ୍ରୀ ପରମେଶ୍ୱର ବାଗ୍

ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ବାଗ୍‌ବାବୁ ବରଗଡ଼ ନିକଟସ୍ଥ ସାଉନ୍ଦରପୁର ଗ୍ରାମରେ ସ୍ଥିତ ନିଜଘରେ ରହନ୍ତି । ସେ ଜଣେ ଅଗ୍ନିବର୍ଷୀ ବିପ୍ଳବୀକବି । ଆଦର୍ଶ ଶିକ୍ଷକ, ସ୍ୱଦେଶପ୍ରେମୀ ଓ ନିଷ୍ଠାପର କର୍ମୀ ଭାବରେ ସେ ସୁପରିଚିତ । ଶିକ୍ଷକତାରୁ ଅବସର ନେଇ ଦେଶସେବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟରତ ।

BEST WISHES FROM :

DEEPAK Jewellers

LENGU MISHRA CHOWK
BARGARH

ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବଜାର କମିଟି, ଅତାବିରା

ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବଜାର କମିଟି, ଅତାବିରା ତା'ର ଅଗଣିତ ଚାଷୀ ତଥା ବ୍ୟବସାୟୀ ଭାଇଭଉଣୀମାନଙ୍କୁ ଦୀର୍ଘାବଳୀ ଅବସରରେ ହାର୍ଦ୍ଦିକ ଅଭିନନ୍ଦନ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜଣାଏ ।

ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବଜାର କମିଟି ଅତାବିରା ଦ୍ଵାରା ସ୍ଥାପିତ ବିଭିନ୍ନ ବଜାର ପ୍ରାଙ୍ଗଣରେ ତଥା ଧାନବିକ୍ରୟ କେନ୍ଦ୍ରମାନଙ୍କରେ ଧାନକ୍ରୟ ଓ ବିକ୍ରୟ କରି ଲାଭବାନ ହୁଅନ୍ତୁ ଏବଂ ଏହାର ସୁଯୋଗ ନିଅନ୍ତୁ ।

ମାଁ ସମଲେଶ୍ଵରୀ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଦୀର୍ଘାୟୁ ରଖନ୍ତୁ, ମାଁଙ୍କଠାରେ ଏତିକି ପ୍ରାର୍ଥନା

ସଂପାଦକ
ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବଜାର କମିଟି,
ଅତାବିରା

ଉପଜିଲ୍ଲାପାଳ ତଥା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ
ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ବଜାର କମିଟି,
ଅତାବିରା

The Large Handloom Co-operative of Orissa

A National Gold Medal Winner

SAMBALPURI BASTRALAYA HLCS LTD.

BARGARH

Founder : PADMASHREE DR. KRUTARTHA ACHARYA

Celebrating its 57 glorious years

A HANDLOOM CO-OPERATIVE UNIT WITH :

An Identity of excellence.

A symbol of Orissa Handlooms.

A team of 6400 skilled weavers.

A wide range of exclusive Tie & Dye products.

A large network of marketing inside and outside the state.

PLEASE VISIT OUR SALES & AVAIL THE OPPORTUNITY.

S. Acharya
President

G.D. Das
Managing Director

Ph. No. (06646) 233140, 230472, 234223, Fax - 230472

Email : sambalpuribastra@sify.com / website: www.sambalpuribastralaya.co.in

Digital Edition.

କିଶଳ କଥା

**This is a digital copy of the
Monthly Journal "Koshal Katha"
that is published from Bargarh, Orissa,
with the permission of its publisher. It was
carefully scanned by the State Co-coordinator of
"Koshal Sangharsh Yuva Sena/Kosys" to make it available
online for the People of Koshalanchal. This is the 1st issue
published in the month of October 2011.**

**Koshal Sangharsh Yuva Sena
Kosys**